

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása és a közbeszerzési tárgyú perek

Boros Anita

Boros Anita

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása és a
közbeszerzési tárgyú perek

Szerző:

Dr. habil. Boros Anita

Szakmai lektor:

Dr. Puskás Sándor

Olvasószerkesztő:

Vöröss Ferenc

A kézirat lezárásának dátuma:

2019. január 8.

Kiadja:

© NKE, 2019

Felelős kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert
dékán

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

TARTALOM

BEVEZETÉS	5
1. A közigazgatási jellegű közbeszerzési jogorvoslat.....	8
1.1. A Közbeszerzési Döntőbizottság szervezeti jellemzői.....	8
1.2. A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása	10
1.3. Jogorvoslat a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése ellen.....	45
2. A magánjogi jellegű közbeszerzési jogorvoslatok	63
2.1. A szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti polgári per.....	63
2.2. A közbeszerzésekkel kapcsolatos egyéb polgári perek	64
Jogszabálytár	66

BEVEZETÉS

A közbeszerzési eljárás egy nagyon sajátos eljárástípus, jogi értelemben is a vegyes jogterületek közé szoktuk sorolni. Ennek elsődlegesen az az oka, hogy az eljárás teljes folyamata során egészen a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés teljesítéséig számos közjogi és magánjogi elem megjelenik. Ennek köszönhetően a közbeszerzési jogorvoslatok is sajátosak, hiszen vannak olyan közbeszerzési jogsértések, amelyek *közjogi értelemben reparálhatók közigazgatási hatósági eljárás keretében*, és lesznek olyan igények, amelyek éppen a magánjogi jellegükre figyelemmel *csak bíróság előtt érvényesíthetők*.

A közjogi, illetve a magánjogi jelleg mellett a jogorvoslatokat nemcsak a nemzeti, hanem a nemzetközi jog is befolyásolja, különös tekintettel az *Európai Unió közbeszerzések terén érvényesülő aktív szerepvállalására*.¹

Lásd ehhez:

- Az Európai Parlament és a Tanács 2007/66/EK irányelve (2007. december 11.) a 89/665/EGK és a 92/13/EGK tanácsi irányelvnek a közbeszerzési szerződések odaítélésére vonatkozó jogorvoslati eljárások hatékonyságának javítása tekintetében történő módosításáról (EGT-vonatkozású szöveg)
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278136576&uri=CELEX:32007L0066>
- A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK a 2007/66/EK irányelvvel módosított 89/665/EGK és 92/13/EGK irányelvnek a közbeszerzéshez kapcsolódó jogorvoslati eljárásokkal összefüggő hatékony érvényesüléséről COM/2017/028 final
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278359549&uri=CELEX:52017DC0028>
- A Bíróság (harmadik tanács) 2008. február 14-i ítélete.
Varec SA kontra belga állam.
Előzetes döntéshozatal iránti kérelem: Conseil d'État – Belgium.
Közbeszerzés – Kereset – 89/665/EGK irányelv – Hatékony jogorvoslat – Fogalom – A kontradiktórius eljárás elve és az üzleti titok védelméhez való jog közötti egyensúly – A gazdasági szereplők által szolgáltatott információk bizalmosságának védelme a jogorvoslati eljárásokért felelős testület által.
C-450/06. sz. ügy.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278359549&uri=CELEX:62006CJ0450>
- A Bíróság (harmadik tanács) 2010. január 28-i ítélete.
Európai Bizottság kontra Írország.
Tagállami kötelezettségzegés – 93/37/EGK irányelv – Építési beruházásra irányuló közbeszerzési szerződések – A szerződés odaítélésével kapcsolatos határozatoknak a részvételre jelentkezőkkel és ajánlattevőkkel való közlése – 89/665/EGK irányelv – Közbeszerzési szerződések odaítélésével kapcsolatos jogorvoslati eljárások – Keresetindítási határidő – A keresetindítási határidő kezdetének időpontja.
C-456/08. sz. ügy.
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1543278235346&uri=CELEX:62008CJ0456>

¹ Puskás Sándor: A jogorvoslati irányelvek revíziója és a jogorvoslatok szabályainak legfontosabb változásai. Közbeszerzési Szemle 2018/4:2-4. o.

A közbeszerzési jogorvoslati eljárások tekintetében a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) Hatodik Részének² szabályai az irányadók. A közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályokba ütköző magatartás vagy mulasztás miatt a Hatodik Rész rendelkezései szerinti jogorvoslatnak van helye.³

A Kbt. természetesen iránymutatást ad azzal kapcsolatban is, hogy mely típusú kérdéskörök tartoznak a közigazgatási hatósági eljárásban jogorvoslati fórumként fellépő Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe és melyek a bíróságéba.

Ennek megfelelően azt mondhatjuk, hogy

Ad a) a *Közbeszerzési Döntőbizottság, mint közigazgatási hatóság* hatáskörébe tartozik

- a közbeszerzésre, a közbeszerzési eljárásra, az építési, illetve szolgáltatási koncesszióra, valamint a koncessziós beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás tekintetében – ideértve a 21. § (4) bekezdésében említett külön jogszabály szerinti előminősítési kérelem elutasítása és az előminősítési listáról való törlés miatt indult eljárást is (a Kbt. ezt a jogorvoslatokról szóló fejezetében előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárásnak hívja);⁴
- a szerződés módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos polgári jogi igények miatt indult eljárás kivételével a közbeszerzési vagy koncessziós beszerzési eljárás alapján megkötött szerződés Kbt.-be, illetve a Kbt. felhatalmazása alapján alkotott rendeletbe ütköző módosítása vagy teljesítése;⁵
- az ajánlatkérő által a Kbt. 117. § szerint önállóan kialakított eljárási szabályokba ütköző magatartás vagy mulasztás miatt indult eljárás lefolytatása;⁶
- a Kbt. szerinti jogalapok mentén⁷ a szerződés semmisségének megállapítása;⁸
- annak megállapítása, hogy a szerződés a Kbt. előbbieken említett semmisségi klauzuláinak fennállta ellenére sem semmis, tekintettel a Kbt. erre való felhatalmazására;⁹

² A Kbt. 144. § (3) bekezdése szerint, ahol e rész közbeszerzést vagy közbeszerzési eljárást említ, azon a koncessziós beszerzési eljárást, és a tervpályázati eljárást is érteni kell.

³ Ld. a Kbt. 144. § (1) bekezdését.

⁴ Ld. a Kbt. 145. § (2) bekezdését.

⁵ Ld. a Kbt. 145. § (3) bekezdését.

⁶ Ld. a Kbt. 145. § (3) bekezdését.

⁷ 137. § (1) Semmis a szerződés, ha

a) azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg;

b) hirdetmény nélküli közbeszerzési eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli eljárás alkalmazhatóságának feltételei;

c) a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok [80. § (5) bekezdése, 115. § (2) bekezdése, 131. § (6)-(8) bekezdése] megsértésével kötöttek szerződést, és ezzel megfosztották az ajánlattevőt a szerződéskötést megelőző jogorvoslat lehetőségétől, egyben olyan módon sértették meg a közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat, hogy az befolyásolta az ajánlattevő esélyét a közbeszerzési eljárás megnyerésére.

⁸ Ld. a Kbt. 145. § (3a) bekezdését.

⁹ A Kbt. 137. § (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a szerződés teljesítéséhez. A szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek (így különösen a késedelmes teljesítésből, az új közbeszerzési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából vagy az érvénytelenségből következő kötelezettségekből eredő költség) nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek, a szerződés érvényességéhez fűződő további gazdasági érdekek pedig kizárólag akkor, ha a szerződés érvénytelensége aránytalan következményekkel járna.

- annak megállapítása is, hogy a Kbt.-ben¹⁰ meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén a szerződés érvénytelenségéből fakadó jogkövetkezmények alkalmazásának körében az eredeti állapot helyreállítható-e,¹¹
- a fentiekben említetteknek a Kbt.-t önként alkalmazó szervezet vagy személy vonatkozásában történő elbírálása.^{12 13}

Ad b) A bíróság hatáskörébe tartozik a polgári jogi igények elbírálása, így

- a közbeszerzési eljárással,
- a koncessziós beszerzési eljárással,
- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéssel, valamint
- a megkötött építési, illetve szolgáltatási koncesszióval és ezek módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos polgári jogi igények.¹⁴

Ld. ehhez:

- Napi statisztika
A Napi Közbeszerzés c. applikáción
Elérhető: www.kozbeszerzes.hu

¹⁰ Ld. a Kbt. már hivatkozott 137. § (1) bekezdését.

¹¹ Ld. a Kbt. 145. § (3a) bekezdését.

¹² Ld. a Kbt. 145. § (4) bekezdését.

¹³ Érdemes itt utalnunk arra is, hogy a Kbt. alkalmazása alóli kivételekkel kapcsolatos jogorvoslat során nem vizsgálhatja felül az Országgyűlés illetékes bizottságának a Kbt. alkalmazása alóli felmentést eredményező döntését, ugyanakkor ágazati törvény kifejezetten ilyen tartalmú rendelkezése esetén a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe tartozhat a védelmi és biztonsági tárgyú, továbbá a minősített adatot, illetve alapvető biztonsági, nemzetbiztonsági érdeket érintő vagy különleges biztonsági intézkedést igénylő beszerzésre, beszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértése miatt indult eljárás lefolytatása. (Kbt. 145. § (6) bekezdés)

¹⁴ Ld. a Kbt. 144. § (2) bekezdését.

1. A KÖZIGAZGATÁSI JELLEGŰ KÖZBESZERZÉSI JOGORVOSLAT

A Közbeszerzési Döntőbizottság egy sajátos közigazgatási szerv, amely *szervezetileg* a Hatóság keretében működik,¹⁵ és *feladata* a közbeszerzésekkel és a tervpályázati eljárásokkal kapcsolatos jogsértő vagy vitás ügyek miatti jogorvoslat intézése.¹⁶ A Döntőbizottság olyan értelemben is sajátos, hogy közigazgatási hatóságként jár el és *eljárása során* döntően kontradiktórius eljárásban. Ebben az eljárásban nem csak a Kbt., hanem – többek között – a más hatóságok eljárása során is alkalmazandó jogszabály, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) rendelkezései is irányadóak.

Az alábbiakban áttekintjük, hogy szervezeti és eljárásjogi értelemben melyek a Közbeszerzési Döntőbizottság legfontosabb jellemzői.

1.1. A KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG SZERVEZETI JELLEMZŐI

A Közbeszerzési Döntőbizottság országos illetékességgel eljáró közigazgatási hatóság.¹⁷ A Döntőbizottság a nevéből is adódóan *közbeszerzési biztosokból* áll. A Döntőbizottság a Tanács által meghatározott számú és a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban álló közbeszerzési biztosból, valamint elnökből áll, akiket a Tanács nevez ki és ment fel.¹⁸ Az egyes eljárások során fő szabály szerint három közbeszerzési biztosból álló tanács jár el.

A közbeszerzési biztosok sajátos közszolgálati jogviszonnal rendelkeznek, ezért a jogviszony létrejöttének a feltételei is sajátosak. A Kbt. szerint közbeszerzési biztos az lehet, aki felsőfokú végzettséggel és legalább hároméves szakmai gyakorlattal, valamint közigazgatási, illetve jogi szakvizsgával, vagy közigazgatási tanulmányok szakirányú szakképzettséggel, vagy kormányzati tanulmányok szakirányú szakképzettséggel rendelkezik.¹⁹

A Közbeszerzési Döntőbizottság függetlenségének érvényre juttatása érdekében a Kbt. számos korlátozó szabályt fogalmaz meg a közbeszerzési biztosokkalkapcsolatban. Egyfelől a közbeszerzési biztossal szemben számos *összeférhetetlenségi klauzula* is megjelenik a Kbt.-ben, így

- a) a közbeszerzési biztos más megbízást nem fogadhat el, más kereső foglalkozást nem folytathat, nem lehet gazdasági társaságban személyes közreműködésre kötelezett tag, vezető tisztségviselő, felügyelőbizottsági tag. Ez alól kivételt képez a tudományos, oktatói, művészeti, lektori, szerkesztői, jogi oltalom alá eső szellemi tevékenység és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony;²⁰
- b) nem lehet közbeszerzési biztos, aki országgyűlési, helyi önkormányzati képviselő, nemzetiségi szószóló, polgármester, illetve kamarai tisztségviselő, valamint aki gazdasági társaságban 25%-nál, illetve huszonötmillió forintnál nagyobb tulajdoni részesedéssel rendelkezik.²¹

¹⁵ Ld. a Kbt. 179. § (4) bekezdését.

¹⁶ Ld. a Kbt. 192. § (1) bekezdését.

¹⁷ Ld. a Kbt. 145. § (5) bekezdését.

¹⁸ Ld. a Kbt. 192 (3) bekezdését.

¹⁹ Ld. a Kbt. 193. § (4) bekezdését.

²⁰ Ld. a Kbt. 193. § (6) bekezdését.

²¹ Ld. a Kbt. 193. § (7) bekezdését.

Másfelől a Kbt. azt is rögzíti, hogy a közbeszerzési biztosok döntéshozataluk során függetlenek, a jogszabályok alapján meggyőződésüknek megfelelően döntenek, döntéseik meghozatalával kapcsolatban nem befolyásolhatók és nem utasíthatók.²²

A Döntőbizottságot az *elnök* vezeti. A Döntőbizottság elnöke:

- vezeti a Döntőbizottság munkáját;
- képviseli a Döntőbizottságot;
- elkészíti és a Hatóság elnökéhez jóváhagyásra előterjeszti a Döntőbizottság szervezeti és működési szabályzatát;
- ellenőrzi az eljárási határidők megtartását;
- a Döntőbizottság eljárását kezdeményező kérelem benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kérelemmel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kérelem megérkezési időpontjának, továbbá a Döntőbizottság érdemi, a közbeszerzési ügy befejezését eredményező határozatának és a szerződés megkötését engedélyező végzésének, valamint a határozat közigazgatási perben való megtámadása esetén a bíróság határozatának közzétételéről;
- gondoskodik a kollégium véleményének a közbeszerzési biztosok általi megismeréséről.²³

A Döntőbizottság elnöke az lehet, aki jogi szakvizsgával és megfelelő gyakorlattal rendelkezik. A gyakorlati előképzettség szempontjából legalább öt éves közbeszerzési gyakorlat, legalább hároméves állami vezetői gyakorlat, vagy legalább hároméves bírói vagy ügyészi gyakorlat jöhet számításba.²⁴

Szintén a Döntőbizottság függetlenségének hangsúlyozása érdekében a Döntőbizottság elnökét és elnökhelyettesét nem a Hatóság elnöke, hanem a Tanács választja meg a jelen lévő tagok kétharmadának szavazatával, öt évre. A Döntőbizottság elnökhelyettesét a Tanács a közbeszerzési biztosok közül választja meg, az elnökhelyettes személyére a Döntőbizottság elnöke tesz javaslatot. A Döntőbizottság elnöke és elnökhelyettese újraválasztható.

A Közbeszerzési Döntőbizottságnak *kiemelkedő szerepe van a közbeszerzési jogalkalmazói gyakorlat alakításában*. Ennek egyik szükségképpeni előfeltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság joggyakorlata is konzekvens legyen, ezért a döntőbizottsági döntéshozatal egységének biztosítása érdekében *a közbeszerzési biztosokat magában foglaló összkollégium működik*. Az összkollégium ülésein a közbeszerzésekért felelős miniszter által vezetett minisztérium közbeszerzési területért felelős szervezeti egységének képviselői, valamint az európai támogatásokat auditáló szerv képviselői is részt vehetnek tanácskozási joggal.²⁵ Az összkollégium mellett a Közbeszerzési Döntőbizottság a szervezeti és működési szabályzatában meghatározott ügyekre, ügycsoportokra *kollégiumot* működtethet, amely elemzi a Közbeszerzési Döntőbizottság gyakorlatát, figyelemmel kíséri a bírósági joggyakorlat alakulását, és véleményt nyilvánít a vitás jogalkalmazási kérdésekben.²⁶

Az összkollégium állásfoglalásáról a Közbeszerzési Döntőbizottság a Közbeszerzési Hatóság honlapján ad tájékoztatást.

²² Ld. a Kbt. 193. § (12) bekezdését.

²³ Ld. a Kbt. 193. § (1) bekezdését.

²⁴ Ld. a Kbt. 192. § (5) bekezdését.

²⁵ Ld. a Kbt. 168. §-t.

²⁶ Ld. a Kbt. 168. § (2) bekezdését.

Lásd ehhez:

- A 1/2017. (III.21.) számú összkollégiumi állásfoglalást. http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/c7/0b/c70b07d8-3e41-4090-8bbb-c922c9a4d734/1-2017_iii21_szamu_osszkollegiumi_allasfoglalas.pdf
- A 2/2017. (VI. 26.) számú összkollégiumi állásfoglalást a szerződés-kötés engedélyezésének egyes kérdéseiről. http://www.kozbeszerzes.hu/data/filer_public/b7/1b/b71be1b8-7d7c-4d0f-9417-2400a15c47f4/2-2017_vi_26_szamu_osszkollegiumi_allasfoglalas.pdf

Ezek az összkollégiumi döntések azért is fontosak, mert a közbeszerzési biztosok a közzétett összkollégiumi állásfoglalások figyelembe vételével járnak el a közbeszerzési jogorvoslati eljárások során.

Az egységes döntéshozatal biztosításának egy másik eszköze az *elvi kérdésekben való döntések nyomon követése és konzekvens képviselése*. Ha ugyanis a Közbeszerzési Döntőbizottság valamely eljáró tanácsa elvi kérdésben dönt, köteles a döntését a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökének bemutatni, aki azt az összkollégium elé terjeszti. Amennyiben a Döntőbizottság elnöke arról szerez tudomást, hogy az eljáró tanácsok ellentétes elvi alapokon nyugvó döntéseket hoztak, erről az összkollégiumot tájékoztatja, és az összkollégium a döntéshozatal egységének biztosítása érdekében állást foglal az adott jogkérdésben. Az összkollégium állásfoglalásától fő szabály szerint nem lehet eltérni. Ez alól kivételt képez az az eset, amikor a Közbeszerzési Döntőbizottság valamely eljáró tanácsa jogkérdésben el kíván térni az összkollégium állásfoglalásában foglaltaktól; erről köteles a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökét tájékoztatni. A Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke a tervezett döntést az adott ügycsoport tekintetében illetékes kollégium vagy az összkollégium elé terjeszti, és kikéri a kollégium vagy az összkollégium véleményét. Ilyenkor az eljáró tanács köteles a döntéshez a kollégium vagy az összkollégium állásfoglalását bevárni, az azonban nem köti, az eljáró tanács az összkollégium állásfoglalásától eltérő döntést is hozhat.²⁷

1.2. A KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG ELJÁRÁSA

1.2.1. Az Ákr. és az Eüsztv. szerepe a közbeszerzési jogalkalmazás során

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására az *Ákr. rendelkezéseit kell alkalmazni a Kbt., valamint a Kbt. felhatalmazása alapján alkotott végrehajtási rendelet kiegészítő vagy eltérő rendelkezéseinek figyelembevételével*.²⁸ Ez azt jelenti, hogy a Kbt. és a Kbt. felhatalmazása alapján kibocsátott rendeletet és az Ákr.-t párhuzamosan kell alkalmazni az eljárás során. Ahol az említett jogi szabályozók *sajátos közbeszerzési eljárásra jellemző rendelkezéseket tartalmazva eltérnek* az Ákr.-től, ott az Ákr.-t nem lehet alkalmazni. Amennyiben az említett jogi szabályozók nem az Ákr.-től eltérő, hanem annak rendelkezéseit kiegészítő szabályokat állapítanak meg, azokat az Ákr. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni és értelmezni. Ennek az az oka, hogy a Kbt. és a közbeszerzési jellegű rendeleti szintű szabályozók nem ismétlik meg azokat a szabályokat, amelyek az Ákr.-ben már szerepelnek, hanem

²⁷ Ld. a Kbt. 168. § (3)-(6) bekezdését.

²⁸ Ld. a Kbt. 145. § (1) bekezdését.

- a) vagy valamilyen eltérő szabályt tartalmaznak;
- b) vagy valamilyen további szabályt határoznak meg.

Ebből az is következik, hogy ha közbeszerzési jogorvoslati eljárásban veszünk részt, akkor mindig azt kell megvizsgálnunk, hogy

- a) az adott jogintézményre vonatkozóan a Kbt.-nek, vagy a Kbt. felhatalmazása alapján kiadott rendeletnek²⁹ van-e valamilyen sajátos – eltérő vagy kiegészítő – rendelkezése – az Ákr.-hez képest;
- b) amennyiben az előző kérdésre nemleges választ kapunk, akkor az Ákr. szabályai lesznek alkalmazandók.

Emellett nagyon fontos kiemelnünk, hogy amennyiben a Kbt. kifejezetten másként nem rendelkezik, az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló törvény (a továbbiakban: Eüsztv.)³⁰ rendelkezéseit is alkalmazni kell a jogorvoslati eljárás során, ugyanis a Kbt. értelmében *kötelező az elektronikus úton történő kapcsolattartás*.³¹

1.2.2. Az eljárási alapelvek rendszere

A Kbt. nem határoz meg külön alapelveket a közbeszerzési jogorvoslati szakasz tekintetében, ezért arra az Ákr. szabályai lesznek irányadók. Az Ákr. szerint *az alapelvek szerepe* abban ragadható meg, hogy a közigazgatási hatósági eljárásokban, így a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban is – összhangban az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkével – az eljárás minden résztvevője a rá irányadó szabályoknak megfelelően és az eljárás minden szakaszában az Ákr.-ben meghatározott alapelvek és alapvető szabályok érvényre juttatásával jár el.³²

Az Ákr. az alapelvek körében az alábbiakat nevesíti.³³

- a) *A jogszerűség elve*: ez az alapelv lényegében azt jelenti, hogy az eljárás során a hatóságnak a jogszabályi keretek között, jogszabály felhatalmazása alapján, a rendeltetésszerű hatáskörgyakorlás szabálya szerint kell eljárnia,³⁴ a szakszerűség, az egyszerűség, az ügyféllel való együttműködés és a jóhiszeműség követelményeinek megfelelően, a törvény előtti egyenlőség és az egyenlő bánásmód követelményét megtartva, indokolatlan megkülönböztetés és részrehajlás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidőn belül, észszerű időben.
- b) *A hivatalbóliség elve* értelmében a hatóság a kizárólag kérelemre indítható eljárások kivételével hivatalból eljárást indíthat, a kérelemre indult eljárást jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén folytathatja, illetve hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint az Ákr. keretei között felülvizsgálhatja a saját és a felügyelete alá tartozó hatóság döntését és eljárását. A későbbiekben látni fogjuk, hogy a Kbt. sajátos szabályokat állapít meg az eljárás megindulására vonatkozóan.

²⁹ A Kbt. 150. § (1) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság kérelemre indult eljárásáért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, amelynek – a beszerzés becsült értékéhez viszonyított – mértékét a közbeszerzésekért felelős miniszter rendeletben határozza meg.

³⁰ Az elektronikus ügyintézés és a bizalmi szolgáltatások általános szabályairól szóló 2015. évi CCXXII. törvény.

³¹ Ld. a Kbt. 145. § (1a) bekezdésének a) pontját.

³² Ld. az Ákr. 1. § (1) bekezdését.

³³ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra: A közigazgatási eljárásjog alapelvei in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 29-35.

³⁴ Ld. az Ákr. 2. §-át.

- c) A *hatékonyság elve* értelmében a hatóságnak úgy kell megszerveznie a tevékenységét, hogy az az eljárás valamennyi résztvevőjének a legkevesebb költséget okozza, és – a tényállás tisztázására vonatkozó követelmények sérelme nélkül, a fejlett technológiák alkalmazásával – az eljárás a lehető leggyorsabban lezárható legyen.³⁵
- d) Természetesen az eljárás nem csak a hatóság, hanem az ügyfelek közreműködésén is múlik. Ennek megfelelően az *Ákr. az ügyfélre vonatkozó alapelvek* körében szól arról, hogy az ügyfél az eljárás során bármikor nyilatkozatot, észrevételt tehet, illetve a hatóságnak biztosítania kell az ügyféli jogok – és itt az eljárás egyéb szereplőiről³⁶ is szól – érvényre jutását, így azt, hogy jogaikat és kötelezettségeiket megismerhessék, és előmozdítja az ügyféli jogok gyakorlását.³⁷
- e) A *jóhiszeműség elve és a bizalmi elv* alapján az eljárás valamennyi résztvevője köteles jóhiszeműen eljárni és a többi résztvevővel együttműködni. Ennek megfelelően az *Ákr.* azt is kimondja, hogy senkinek a magatartása nem irányulhat a hatóság megtévesztésére vagy a döntéshozatal, illetve a végrehajtás indokolatlan késleltetésére. Természetesen a hatóságnak az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevőjének jóhiszeműségét az eljárásban vélelmeznie kell, amennyiben ezzel kapcsolatban kétség merül fel, a rosszhiszeműséget a hatóságnak kell bizonyítania.

1.2.3. A közbeszerzési jogorvoslati jogviszony jellemzői

A közigazgatási hatósági eljárás alapvetően egy háromszakaszos eljárás: ez azt jelenti, hogy az első fokú, vagy más néven alapeljárás az eljárás állandó szakasza, enélkül lényegében nincs közigazgatási eljárás. Ebben az eljárási szakaszban születik meg az első fokú érdemi döntés is. A Döntőbizottság közigazgatási eljárása egy egyfokú eljárás, vagyis ez azt jelenti, hogy államigazgatási úton a Döntőbizottság döntése ellen a hagyományos értelemben vett államigazgatási szervezetrendszeren belül nincsen további jogorvoslat. Ez a jogorvoslati forma tipikusan a fellebbezés lenne, azonban a Kbt. egyértelműen előírja, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése ellen bírósági felülvizsgálatnak van helye. Tehát ez azt jelenti, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság az egyetlen közigazgatási szerv, amely a fentiekben említett közbeszerzési kérdésekben jogorvoslati szempontból állást foglalhat.

Ha a *közbeszerzési jogorvoslati jogviszonyt* vizsgáljuk, megállapítható, hogy az eljárás főszemélyei – más hatósági eljáráshoz hasonlóan – a hatóság, azaz a Döntőbizottság, illetve a jogorvoslati eljárás megindulása esetén a vele kapcsolatba kerülő, jogorvoslati eljárást kezdeményező fél.

Ad a) A Döntőbizottság, mint hatóság a közbeszerzési jogorvoslati jogviszonyban: a közbeszerzési jogorvoslati eljárás során eljáró tanács vagy egyes biztos

Ahogy arra már utaltunk, a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása több szempontból is egy sajátos közigazgatási hatósági eljárás. Azt is említettük már, hogy néhány kivételtől eltekintve a Döntőbizottság *három tagú tanácsban* jár el. Az eljáró tanács tagjait és az eljáró tanács elnökét mindig a Döntőbizottság elnöke jelöli ki, mégpedig úgy, hogy legalább két tagnak jogi szakvizsgával, legalább egy tagnak – európai uniós támogatással érintett közbeszerzési ügy esetén – az európai uniós támogatásból megvalósuló beszerzésekkel kapcsolatos tapasztalattal,

³⁵ Ld. az *Ákr.* 4. §-t.

³⁶ Az *Ákr.* szabályrendszerében az eljárás egyéb résztvevője a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa és az ügyfél képviselője.

³⁷ Ld. az *Ákr.* 5. §-át.

további egy tagnak pedig az ügy tárgyával leginkább összefüggő egyetemi vagy főiskolai végzettséggel kell rendelkeznie.³⁸

Lásd ehhez a Kúria Kfv.37643/2017/16. számú határozatát.

Az *eljáró tanács elnöke* kizárólag jogi szakvizsgával rendelkező közbeszerzési biztos lehet. Emellett a törvényünk sajátos szabályokat határoz meg az eljáró tanács elnökének feladatait illetően is.

Az eljáró tanács elnökének

- feladata az eljárás előkészítése és levezetése;
- lehetősége van megtenni minden olyan intézkedést és meghozni minden olyan végzést, amelyet a törvény a Közbeszerzési Döntőbizottság hatáskörébe utal.

Ez alól kivételt képez

- az ideiglenes intézkedés,
- a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzés,
- az eljárás kiterjesztéséről szóló döntés, valamint
- az ügy érdemében hozott határozat meghozatala.

Bizonyos esetekben a Közbeszerzési Döntőbizottság *egy közbeszerzési biztos* jár el.

Amennyiben a Közbeszerzési Hatóság elnöke azért kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását, mert

- az ajánlatkérő a külön jogszabályban meghatározott, a Hatóság elnöke általi felhívástól számított határidő lejártáig nem teszi közzé a Közbeszerzési Adatbázisban az éves statisztikai összefoglalót, illetve
- ha az érintett szervezet a Közbeszerzési Hatóság felhívása ellenére nem tesz eleget a törvény hatálya alá tartozó ajánlatkérők listájába való bejelentkezési, illetve bejelentési kötelezettségének,

a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke kizárólag jogi szakvizsgával rendelkező közbeszerzési biztost jelölhet ki egyedül eljáró biztosnak és természetesen ahol a Kbt. a jogorvoslati eljárás tekintetében eljáró tanácsot vagy elnököt említ, azon az egyedül eljáró biztost is érteni kell.³⁹

Nagyon fontos kiemelni azt is, hogy a fentiekben említett összeférhetlenségi klauzulák mellett, az adott eljárás során vizsgálni kell azt is, hogy valamilyen tekintetben nem sérülhet-e a közbeszerzési biztos(ok) pártatlansága, befolyástól való mentessége. Ezt határozzák meg az ún. *kizárási szabályok*.⁴⁰ Ezzel kapcsolatban azonban ki kell emelni, hogy az Ákr. és a Kbt. szabályait párhuzamosan kell alkalmazni, hiszen maga a Kbt. fogalmaz úgy, hogy az Ákr.-ben meghatározottakon⁴¹ túl a Kbt.-ben foglalt szabályokat is alkalmazni kell.⁴²

³⁸ Ld. a Kbt. 146. § (2) bekezdését.

³⁹ Ld. a Kbt. 146. § (3)-(4) bekezdését.

⁴⁰ Ezek nem keverendők össze a közbeszerzési anyagi jogi értelemben vett, a Kbt. 62-63. §-ában nevesített kizárási okokkal.

⁴¹ Ld. ehhez részletesen: Vértesy László: Kizárási szabályok in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 71-74.

⁴² Ld. a Kbt.147. § (1) bekezdését.

a) Az Ákr. általános kizárási klauzulája szerint az ügy elintézésében nem vehet részt az a személy, akitől nem várható el az ügy tárgyilagosa megítélése.⁴³ Az Ákr. abszolút – azaz mérlegelést nem tűrő – kizárási okként nevesített szabálya, amely szerint az ügy elintézéséből kizárt az a személy, akinek jogát vagy jogos érdekét az ügy közvetlenül érinti, az eljárás egyéb résztvevője és a támogató,⁴⁴ a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása során is alkalmazandó.

b) Az a) pontban meghatározottakon túl a közbeszerzési ügyben nem járhat el az a közbeszerzési biztos,⁴⁵ aki

- az ajánlatkérő, a közbeszerzési eljárást jogtalanul mellőzve beszerző, az ajánlattevő vagy az eljárást kezdeményező egyéb érdekelt szervezetben (a továbbiakban a Kbt. jogorvoslati fejezetében használt terminológiája szerint együtt: ügyfélszervezet) tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;
- olyan szervezetben rendelkezik tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel,⁴⁶ amely az ügyfélszervezettel rendszeres üzleti kapcsolatban áll;
- a jogorvoslati eljárás megindításának időpontját megelőző két évben az ügyfélszervezettel munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban állt, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja volt, vagy az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezett.

Emellett a közbeszerzési ügyben nem járhat el az a közbeszerzési biztos sem, akinek a közös háztartásban élő hozzátartozója

- az ügyfélszervezettel munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban áll, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja;
- az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik;
- olyan szervezettel áll munkaviszonyban, egyéb foglalkoztatási jogviszonyban vagy tagsági viszonyban, vagy annak vezető tisztségviselője vagy felügyelőbizottságának tagja, vagy abban tulajdoni részesedéssel vagy 50%-ot meghaladó mértékű közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik, amely az ügyfélszervezettel rendszeres üzleti kapcsolatban áll;
- olyan szervezettel áll közszolgálati, kormányzati szolgálati, állami szolgálati jogviszonyban, amely az ügyfélszervezet felügyelő szervezete vagy az ügyfélszervezet által felügyelt szervezet, illetve amely az ügyfélszervezet részére támogatást vagy kizárólagos jogot biztosít.

A fenti a) és b) pontban felsorolt kizárási okokat a közbeszerzési biztos a Közbeszerzési Döntőbizottság elnökének haladéktalanul, de legkésőbb az ok felmerülésétől számított három napon belül köteles bejelenteni. Ennek elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi

⁴³ Ld. az Ákr. 22. § (1) bekezdését.

⁴⁴ Ld. az Ákr. 23. § (1) bekezdését.

⁴⁵ Ld. a Kbt. 147. § (1) bekezdését.

⁴⁶ A Kbt. alkalmazásában közvetett tulajdoni részesedés alatt az ügyfélszervezetben tulajdoni részesedéssel rendelkező más szervezet (a továbbiakban: köztes szervezet) tulajdoni hányadán keresztül történő tulajdoni részesedést kell érteni. A közvetett tulajdon arányának megállapításához a közvetett tulajdonnal rendelkezőnek a köztes szervezetben fennálló tulajdoni hányadát meg kell szorozni a köztes szervezetnek az ügyfélszervezetben fennálló tulajdoni hányadával. Ha a köztes szervezetben fennálló tulajdoni hányad az 50%-ot meghaladja, akkor azt egy egészként kell figyelembe venni. Ld. a Kbt. 147. § (5) bekezdését.

és anyagi felelősséggel tartozik.⁴⁷ A kizárás kérdésében a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke dönt, kivéve azt az esetet, amennyiben vele szemben merül fel a kizárás alkalmazása, azaz a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke az eljáró tanács tagjaként részt vesz az eljárásban. Ilyenkor a kizárása kérdésében a Közbeszerzési Hatóság elnöke dönt.

Ad b) A közbeszerzési jogorvoslati eljárás kezdeményezésére jogosultak köre

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárása *kérelemre* vagy *hivatalból* indul.⁴⁸ Tekintsük át, ki(k) és milyen feltételek esetén kezdeményezhetik azt, hogy a Döntőbizottság eljárást indítson.

A *kérelemre induló eljárás* esetében a nevéből is adódóan szükség van egy nyilatkozatra a kérelmező részéről. A kérelem fogalmát a Kbt. nem határozza meg, az az Ákr.-ben található. Eszerint a *kérelem* az ügyfél olyan nyilatkozata, amellyel hatósági eljárás lefolytatását, illetve a hatóság döntését kéri jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében.⁴⁹

A közbeszerzési jogorvoslati eljárás során kérelmet nyújthat be, azaz *kérelmezőnek minősül*

- az ajánlatkérő,
- az ajánlattevő,
- közös ajánlattétel esetén bármelyik ajánlattevő,
- a részvételre jelentkező,
- közös részvételi jelentkezés esetén bármelyik részvételre jelentkező vagy
- az egyéb érdekelt, akinek jogát vagy jogos érdekét a közbeszerzési törvénybe ütköző tevékenység vagy mulasztás sérti vagy veszélyezteti.

Emellett kérelmet nyújthat be a közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara vagy érdekképviselői szervezet is, azonban csak

- az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívás,
- a közbeszerzési dokumentumok, illetve
- ezek módosításának, valamint
- a nemzeti rezsimben az eljárás megindítására előírt⁵⁰ tájékoztatás jogsértő volta miatt.⁵¹

⁴⁷ Ld. a Kbt. 147. § (3) bekezdését.

⁴⁸ Ld. a Kbt. 148. § (1) bekezdését.

⁴⁹ Ld. az Ákr. 5. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Vértesy László-Boros Anita: A kérelemre induló eljárás in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 91-172.

⁵⁰ Ld. a Kbt. 113. § (1) bekezdését. Az ajánlatkérő a nyílt, a meghívásos és a tárgyalásos eljárást megindító felhívást nem hirdetmény útján teszi közzé. Az ajánlatkérő az eljárás megindításának napját legalább öt munkanappal megelőzően, de legfeljebb tizenkét hónapon belül köteles a Közbeszerzési Hatóság által elérhetővé tett elektronikus úton és módon a megindítandó eljárásról szóló összefoglaló tájékoztatást küldeni a Közbeszerzési Hatóságnak, amelyet a Közbeszerzési Hatóság a megküldést követően egy munkanapon belül a honlapján közzétesz. Az ajánlatkérő az összefoglaló tájékoztatással egyidejűleg köteles megküldeni a Közbeszerzési Hatóság részére azon, legalább három gazdasági szereplő nevét és címét, amelyeknek az eljárást megindító felhívást saját kezdeményezésére meg fogja küldeni. Az összefoglaló tájékoztatásban konkrétan meg kell jelölni az ajánlatkérő nevét és címét, az érdeklődés jelzésére szolgáló elérhetőséget, a szerződés tárgyát, a beszerzés mennyiségét vagy a teljesítés nagyságrendjét meghatározó más adatot, a szerződés időtartamát vagy a teljesítés határidejét, a teljesítés helyét, a 114. § (11) bekezdése szerinti fenntartást, valamint a gazdasági szereplőknek szóló arra vonatkozó felhívást, hogy érdeklődésüket az eljárás iránt az ajánlatkérőnél jelezzék az ajánlatkérő által az összefoglaló tájékoztatásban meghatározott időpontig, amely nem lehet az összefoglaló tájékoztatás megküldését követő ötödik munkanapnál korábbi.

A Kbt. azt is előírja többek között, hogy a közbeszerzés tárgyára vonatkozó adatokat az összefoglaló tájékoztatásban úgy kell megadni, hogy annak alapján a gazdasági szereplők meg tudják ítélni, hogy az eljárás iránti érdeklődésüket kívánják-e az ajánlatkérőnél jelezni.

⁵¹ Ld. a Kbt. 148. § (2) bekezdését.

A fentiek jogi terminológiával élve azt is jelentik, hogy az *ilyen személyeknek van ügyfélképessége az eljárás során*. Ha ugyanis valaki nem felel meg a fenti feltételeknek, akkor nem lesz jogszabályi felhatalmazása arra, hogy az adott közbeszerzési eljárásban ügyfél lehessen, – kivételt képez ez alól a c) pontban jelzettek szerinti korlátozott esetekben az egyéb érdekelt.

Lásd ehhez:

- A Közbeszerzési Döntőbizottság figyelemfelhívása a konzorciumok jog- és ügyfélképességéről

Ez egyben azt is jelenti, hogy az Ákr. általános ügyfélfogalmához képest a Kbt. sajátos szabályokat határoz meg.

Érdemes itt kiemelnünk, hogy az ajánlatkérő a Kbt. 69. § (4)-(7) bekezdése szerinti jogsértő eljárási cselekménye miatt külön jogorvoslati kérelem nem nyújtható be, ezen jogsértés ellen a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemben lehet kérelmet előterjeszteni.⁵²

Az ügyfél fogalmához tartozik az *ügyféli jogutódlás* kérdésköre is. Erre vonatkozóan eljárásjogi értelemben az Ákr. szabályai lesznek irányadóak a Kbt.-ben foglalt anyagi jogi szabályok figyelembe vételével. Az Ákr. szerint, ha az ügy személyes jellege vagy a kötelezettség tartalma nem zárja ki, a kieső ügyfél helyébe a polgári jog szabályai szerinti jogutódja, ha pedig az ügy tárgya dologi jogot érint, a kieső ügyfél helyébe az üggyel érintett dologi jog új jogosultja lép.⁵³ A közbeszerzési eljárás résztvevőinek jogutódlására vonatkozó szabályok ezt az általános, Ákr.-ben megfogalmazott szabályt kiegészítik, és előírják, hogy

- az ajánlattevőként szerződő fél a teljesítéshez az *alkalmasságának igazolásában részt vevő szervezet, vagy a teljesítésbe bevont szakemberek* helyett akkor vonhat be mást (ideértve az átalakulás, egyesülés, szétválás útján történt jogutódlás eseteit is), ha az ajánlattevő a helyette bevont új szervezettel vagy szakemberrel is megfelel az adott alkalmassági kritériumoknak;⁵⁴ e szabály kapcsán tehát előfordulhat, hogy az új jogutód szerv vagy szakember ügyfélképességét kell vizsgálnia a Döntőbizottságnak;⁵⁵
- a *nyertes ajánlattevőként szerződő fél vagy felek* személye csak akkor változhat meg:
 - ha a 141. § (4) bekezdés a) pontjában foglalt⁵⁶ feltételeknek megfelelő egyértelmű szerződéses rendelkezés alapján a jogutódlás projektársaság vagy a teljesítés biztonsága érdekében ilyen szerződéses rendelkezés alapján a teljesítéshez finanszírozást nyújtó jogi személy vagy az általa jelölt jogi személy által történik; vagy
 - ha a szerződő fél személyében bekövetkező jogutódlás a jogi személy átalakulásának, egyesülésnek, szétválásnak vagy a jogutódlással megszűnés más esetének következménye, vagy olyan részleges jogutódlás eredményeként következik be, ahol egy gazdasági egységként működő teljes üzletág (a hozzá

⁵² Ld. a Kbt. 148. § (6) bekezdését.

⁵³ Ld. az Ákr. 11. §-t.

⁵⁴ Ld. a Kbt. 138. § (2) bekezdését.

⁵⁵ Ld. ehhez még a Kbt. 138. § (4) bekezdését.

⁵⁶ A Kbt. 141. § (2) bekezdésben szabályozott esetek mellett a szerződés az általános szerződés módosítási klauzulák vizsgálata nélkül új közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül módosítható, illetve módosulhat, ha a szerződés minden ajánlattevő számára előre megismerhető módon, egyértelműen rögzíti a szerződés meghatározott tartalmi elemeihez kapcsolódó későbbi változásoknak (ideértve az opció gyakorlásának) a pontos feltételeit és tartalmát. Az ilyen szerződéses feltételek azonban nem rendelkezhetnek olyan módosításokról, amelyek megváltoztatnák a szerződés általános jellegét.

tartozó szerződésekkel, eszközökkel és munkavállalókkal) – nem gazdasági társaság jogi személy esetén az adott tevékenységet ellátó teljes szervezeti egység –átruházásra kerül a jogutódra, vagy az eredeti szerződő félre vonatkozó fizetéseképtelenségi eljárás során kerül a szerződés átruházásra; ha a szerződésbe lépő jogutód nem áll a közbeszerzési eljárásban alkalmazott kizáró ok hatálya alatt, megfelel a közbeszerzési eljárásban alkalmazott alkalmassági követelményeknek, és a jogutódlás nem a közbeszerzési alkalmazásának a megkerülését célozza.

- az előzőekben említett eseteken kívül, ha új közbeszerzési eljárás kerül lefolytatásra.⁵⁷

A hivatalból induló eljárások esetében nem beszélhetünk kérelemről, hanem a Döntőbizottság egy hivatalbóli kezdeményezés alapján a hivatalbóliság elve alapján dönt arról, hogy saját hatáskörben megindítja a jogorvoslati eljárást vagy sem.

A kezdeményezők körét a Kbt. határozza meg. Ennek megfelelően hivatalbóli eljárás kezdeményezője lehet minden olyan szervezet, amelyet a Kbt. tételesen felsorol és amelynek a feladatköre ellátása során a közbeszerzési törvénybe ütköző magatartás vagy mulasztás jut a tudomására, így a

- a Közbeszerzési Hatóság elnöke;
- az Állami Számvevőszék;
- a kormányzati ellenőrzési szerv;
- a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletéért felelős szerv;
- a Magyar Államkincstár;
- az alapvető jogok biztosa;
- a közbeszerzéshez támogatást nyújtó, illetve a támogatás felhasználásában jogszabály alapján közreműködő szervezet;
- a Kormány által kijelölt központi beszerző szerv;
- a Gazdasági Versenyhivatal;
- az európai támogatásokat auditáló szerv;
- az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter;
- az ügyész;
- a közbeszerzésekért felelős miniszter,
- az európai uniós források felhasználásáért felelős miniszter.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_336334/

A Közbeszerzési Hatóság elnöke számára a Kbt. bizonyos esetekben előírja a Döntőbizottság eljárásának a kötelező kezdeményezését – és nem a kezdeményezés lehetőségét:

- ha az ajánlatkérő a külön jogszabályban meghatározott, a Hatóság elnöke általi felhívástól számított határidő lejártáig nem teszi közzé a Közbeszerzési Adatbázisban az éves statisztikai összefoglalót,
- ha az érintett szervezet a Közbeszerzési Hatóság felhívása ellenére nem tesz eleget a törvény hatálya alá tartozó ajánlatkérők listájába való bejelentkezési, illetve bejelentési kötelezettségének,

⁵⁷ Ld. a Kbt. 139. §-át.

- ha a Közbeszerzési Hatóság hatósági ellenőrzésének eredménye alapján vagy ha a hatósági ellenőrzés megkezdése nélkül is valószínűsíthető, hogy a szerződés módosítására vagy teljesítésére e törvénybe ütköző módon került sor, különösen ha a 142. § (2) bekezdése szerinti jogsértés történt, azaz a közbeszerzési törvényben foglalt alapelvek megsértését valósítja meg az ajánlatkérőként szerződő fél részéről a szerződésszegésből eredő igények érvényesítésének elmaradása (ide nem értve a felmondás vagy elállás jogának gyakorlását), vagyis ha
 - a szerződésszegés olyan kötelezettség szerződésszerű teljesítésének elmaradásával valósul meg, amelyet az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárásban az ajánlatok értékelése során figyelembe vett; vagy
 - a szerződésszegés eredményeként a teljesítés a szerződés tartalmától olyan mértékben tér el, amely – ha a felek szerződésüket így módosították volna – szerződésmódosításként lényeges módosításnak⁵⁸ minősülne.
- ha a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdéséről a Közbeszerzési Hatóság részére megküldött iratok vizsgálata alapján megalapozottan feltételezhető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése.⁵⁹

Ad c) Az ún. érdekeltek részvétele az eljárásban

A későbbiekben látni fogjuk, hogy a közbeszerzési eljárás lefolytatása során a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárás megindításáról értesíti a kérelmezőt vagy kezdeményezőt, a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét és a közbeszerzési ügyben érdekelteket is.⁶⁰ A Döntőbizottság a közbeszerzési ügyben érdekelteket az eljárás megindításáról elektronikus kapcsolattartás útján értesíti azzal, hogy az eljárás megindításáról szóló végzés átvételét követő három munkanapon belül az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus kapcsolattartás útján jelezhetik a jogorvoslati eljárásban történő részvételi szándékukat, csatolva a képviselőjük meghatalmazását. A három munkanapos határidő elmulasztása jogvesztéssel jár, vagyis nincs kimentési lehetőség, illetőleg nem lehet igazolási kérelmet sem előterjeszteni. Amennyiben azonban a részvételi szándék jelzése megtörténik, a Kbt. szerint a Döntőbizottság eljárásában ügyfélnek kell tekinteni a részvételi szándékát jelző és az eljárásba bevont érdekeltet is,⁶¹ sőt, amennyiben a közbeszerzési ügyben érdekelt nem jelzi a jogorvoslati eljárásban való részvételi szándékát, az nem lesz később akadálya annak, hogy a jogorvoslati eljárás során a Döntőbizottság által utóbb ügyfélként bevonásra kerüljön, vagy a Döntőbizottság az egyéb érdekelttől utóbb – ha ez a tényállás tisztázása érdekében szükséges – iratokat kérjen be vagy nyilatkozattételre hívja fel.⁶²

Ad d) Képviselet a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárásban

Az Ákr. az eljárási képesség és képviselet szabályai között akként rendelkezik, hogy természetes személy ügyfél akkor rendelkezik eljárási képességgel, ha az ügy tárgyára

⁵⁸ Ld. a Kbt. 141. § (6) bekezdése szerinti szabályt: eszerint a módosítást mindig lényegesnek kell tekinteni, ha a) olyan feltételeket határoz meg, amelyek ha szerepeltek volna a szerződéskötést megelőző közbeszerzési eljárásban, az eredetileg részt vett ajánlattevőkön (részvételre jelentkezőkön) kívül más ajánlattevők (részvételre jelentkezők) részvételét vagy a nyertes ajánlat helyett másik ajánlat nyertességét lehetővé tették volna; b) a módosítás a szerződés gazdasági egyensúlyát a nyertes ajánlattevő javára változtatja meg; vagy c) a módosítás a szerződés tárgyát az eredeti szerződésben foglalt ajánlattevői kötelezettséghez képest jelentős új elemre terjeszti ki.

⁵⁹ Ld. a Kbt. 153. § (1) bekezdését.

⁶⁰ Ld. a Kbt. 154. § (1) bekezdését.

⁶¹ Ld. a Kbt. 154. § (1b) bekezdését.

⁶² Ld. a Kbt. 154. § (1c) bekezdését.

tekintettel cselekvőképesnek minősül.⁶³ A képviseletre vonatkozó általános Ákr. szabályok szerint⁶⁴, ha ágazati törvény nem írja elő az ügyfél személyes eljárását, helyette törvényes képviselője, vagy az általa, illetve törvényes képviselője által meghatalmazott személy, továbbá az ügyfél és képviselője együtt is eljárhat.

A közbeszerzési törvény, mint sajátos ágazati törvény a képviselet szempontjából is speciális szabályokról rendelkezik, így a Közbeszerzési Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárásban *kötelező a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói, kamarai jogtanácsosi vagy ügyvédi képviselet.*⁶⁵ Emellett természetesen az Ákr. általános képviseletre vonatkozó klauzuláit alkalmazni kell⁶⁶, így a Döntőbizottság előtt is alkalmazandó, hogy az ellenérdekű ügyfelek képviseletét nem láthatja el ugyanaz a személy.⁶⁷

Az Ákr. szerint a hatóság visszautasítja a képviselő eljárását, ha

- az nyilvánvalóan nem alkalmas az ügyben a képviselet ellátására, vagy
- képviseleti jogosultságát az erre irányuló hiánypótlási felhívás ellenére sem igazolja.

Ilyenkor a Döntőbizottságnak fel kell hívnia az ügyfelet, hogy gondoskodjék a képviselet ellátására alkalmas képviselőről.⁶⁸

Mivel a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban kötelező a képviselet, amennyiben az ügyfél eltérően nem rendelkezik, az iratokat a hatóság – a személyes megjelenésre szóló idézés kivételével – a képviselő részére küldi meg. A személyes megjelenésre szóló idézésről a hatóság a képviselőt egyidejűleg értesíti.⁶⁹

Az Ákr. szerint⁷⁰ a meghatalmazott a képviseleti jogosultságát – ha azt a rendelkezési nyilvántartás nem tartalmazza – köteles igazolni. A meghatalmazást közokiratba vagy teljes bizonyító erejű magánokiratba kell foglalni vagy jegyzőkönyvbe kell mondani. A meghatalmazásnak két fajtáját különböztetjük meg: az általános meghatalmazás kiterjed az eljárással kapcsolatos valamennyi nyilatkozatra és cselekményre; ettől természetesen a meghatalmazó eltérhet és adhat csak bizonyos eljárási cselekményekre nézve meghatalmazást a képviselőjének.⁷¹ A gyakorlatban nem jellemző, de például annak sincs akadálya, hogy a közbeszerzési jogorvoslati eljárásban eljárjon a Kbt. szerinti képviselő és az iratbetekintési jog gyakorlása tekintetében egy másik.

Szintén az Ákr. általános szabályai alkalmazandók a képviseleti jogosultság megszűnését illetően: ha ugyanis a képviseleti jogosultság visszavonás, felmondás vagy az ügyfél, illetve a meghatalmazott halála miatt megszűnik, a megszűnés a hatósággal szemben a hatóságnak való bejelentéstől, a többi ügyféllel szemben a velük való közléstől hatályos.⁷²

Ad e) A nyelvhasználat szabályai

A nyelvhasználati szabályok tekintetében a Kbt. nem tartalmaz az Ákr.-től eltérő szabályokat. Nem szabad ugyanakkor ezeket a jogorvoslati eljárás során alkalmazandó eljárási szabályokat összetévesztenünk a közbeszerzési eljárásban alkalmazandó nyelvhasználati szabályokkal.

⁶³ Ld. az Ákr. 12. §-t.

⁶⁴ Ld. az Ákr. 13. §-t.

⁶⁵ Ld. a Kbt. 145. § (7) bekezdését.

⁶⁶ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra: Az ügyfélképesség, az eljárási képesség, valamint a képviselet szabályai in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közsolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 43-45.

⁶⁷ Ld. Ákr. 13. § (3) bekezdését.

⁶⁸ Ld. Ákr. 13. § (5) bekezdését.

⁶⁹ Ld. az Ákr. 13. § (6) bekezdését.

⁷⁰ Ld. az Ákr. 14. § (1) bekezdését.

⁷¹ Ld. az Ákr. 14. § (2) bekezdését.

⁷² Ld. az Ákr. 14. § (3) bekezdését.

A Döntőbizottság előtti jogorvoslati eljárás hivatalos nyelve a magyar.⁷³ Szintén az Ákr.-ben található szabály, hogy a nemzetiségi szervezet nevében eljáró személy a hatóságnál használhatja nemzetiségi nyelvét. Ilyenkor a nemzetiségi nyelven benyújtott kérelem tárgyában hozott magyar nyelvű döntést a hatóság az ügyfél kérésére a kérelemben használt nyelvre lefordítja.⁷⁴ Amennyiben a hatóság döntésének magyar és idegen nyelvű szövege között eltérés van, a magyar nyelvű szöveget kell hitelesnek tekinteni.⁷⁵

Az Ákr. emellett sajátos szabályokat állapít meg a nyelvhasználatra a nem magyar állampolgárok hatósági eljárásban való részvétele során. A külföldiek nyelvhasználati joga kapcsán az Ákr. 20. § (2) bekezdésének alkalmazása fordulhat elő a jogorvoslati eljárás során. Eszerint a magyar nyelvet nem ismerő ügyfél – a fordítási és tolmácsolási költség előlegezése és viselése mellett – kérheti, hogy a hatóság bírálja el az anyanyelvén vagy valamely közvetítő nyelven megfogalmazott kérelmét.⁷⁶

1.2.4. A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás részletes szabályai

Ad a) A kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés előterjesztésének határidejére vonatkozó szabályok

Ahogy arról az előző pontban már szóltunk, a közbeszerzési eljárás kérelemre vagy hivatalból indul. Áttekintettük azt is, hogy melyek az ügyfélképesség és a hivatalbóli eljárást kezdeményezők jellemzői.

Mindenekelőtt azt kell megvizsgálnunk, hogy mit kell tudni erről a két, eljárást kezdeményező iratról.

Az eljárást kezdeményező irat jellege	Az előterjesztés szubjektív határideje	Az előterjesztés objektív határideje
kérelem (általános szabályok)	<ul style="list-style-type: none"> – a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt nap, – a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tíz nap. 	A jogsértés megtörténtétől számított kilencven napon túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.
kérelem (speciális szabályok)	<ul style="list-style-type: none"> – a 115. § szerinti eljárás esetén⁷⁷ a kérelem benyújtásának határideje a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított tizenöt nap, 	A jogsértés megtörténtétől számított kilencven napon túl kérelmet előterjeszteni nem lehet.

⁷³ Ld. az Ákr. 20. § (1) bekezdését.

⁷⁴ Ld. az Ákr. 20. § (2) bekezdését.

⁷⁵ Ld. az Ákr. 20. § (4) bekezdését.

⁷⁶ Ld. ehhez részletesen: Vértessy László: A nyelvhasználat in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Intézet, Budapest, 2018. 64-70.

⁷⁷ A Kbt. 115. § (1) bekezdése szerint, ha az építési beruházás becsült értéke nem éri el a háromszázmillió forintot, az ajánlatkérő – választása szerint – a közbeszerzési eljárást lefolytathatja a nyílt vagy a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás nemzeti eljárásrendben irányadó szabályainak a 115. §-ban foglalt eltérésekkel történő alkalmazásával is.

	– a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntés esetében pedig a jogsértésnek a kérelmező tudomására jutásától számított öt napon belül nyújtható be.	
Kérelem (speciális szabályok)	Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívással, a közbeszerzési dokumentumokkal, illetve ezek módosításával kapcsolatban az – adott esetben módosított – ajánlattételi, illetve részvételi határidő lejárt előtti ötödik nap, de ha az előző, általános szabályok szerinti határidő ennél később jár le, akkor az általános szabályok szerinti időpontig lehet a kérelmet előterjeszteni.	
	Az ajánlati, ajánlattételi vagy részvételi felhívással, a közbeszerzési dokumentumokkal, illetve ezek módosításával kapcsolatban az ajánlatkérő a saját jogsértésével szemben az ajánlatokról készített írásbeli összegezés megküldéséig jogosult kérelmet előterjeszteni.	

A fenti határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutási időpontjának kell tekinteni

- a jogellenes tartalmú, a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény és a 113. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás⁷⁸ közzétételének vagy közvetlen felhívás kézhezvételének, vagy közbeszerzési dokumentumok esetében azok rendelkezésre bocsátásának napját;
- az előírt határidő lejártánál később feladott hirdetmény esetében a hirdetmény közzétételétől számított tizenötödik napot, a Közbeszerzési Hatóság részére az előírt határidő lejártánál később megküldött, 113. § (1) bekezdése szerinti, a tájékoztatás visszavonásáról szóló értesítés esetében az értesítés Közbeszerzési Hatóság honlapján történt közzétételétől számított tizenötödik napot;
- a közbeszerzési eljárást lezáró döntésben szereplő, a megtekintett iratokat érintő jogsértéssel kapcsolatban az iratbetekintés befejezésének napját, ha a kérelmező az írásbeli összegezés kézhezvételét követő tíz napon belül az ajánlat(ok)ba betekintett az ajánlatkérőnél vagy a Közbeszerzési Döntőbizottságnál;
- ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és

⁷⁸ A nemzeti rezsimre vonatkozó 113. § (1) bekezdés szerint az ajánlatkérő a nyílt, a meghívásos és a tárgyalásos eljárást megindító felhívást nem hirdetmény útján teszi közzé. Az ajánlatkérő az eljárás megindításának napját legalább öt munkanappal megelőzően, de legfeljebb tizenkét hónapon belül köteles a Közbeszerzési Hatóság által elérhetővé tett elektronikus úton és módon a megindítandó eljárásról szóló összefoglaló tájékoztatást küldeni a Közbeszerzési Hatóságnak, amelyet a Közbeszerzési Hatóság a megküldést követően egy munkanapon belül a honlapján közzétesz.

- ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésének időpontját;
- ha az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját határidőben nem küldte meg, ezen jogsértés tekintetében az ajánlatkérői álláspont megküldésére vonatkozó határidő lejártának napját;
- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés Kbt.-be ütköző módosítása vagy teljesítése esetében a szerződés módosításáról szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetmény közzétételétől, vagy a teljesítésre vonatkozó adatok Közbeszerzési Hatóság által működtetett adatbázisban – amennyiben a Közbeszerzési Adatbázisban való közzététel valamely okból nem lehetséges az ajánlatkérő saját vagy fenntartója honlapján – való közzétételétől számított harmincadik napot.⁷⁹

Amennyiben egy adott jogsértés kapcsán iratbetekintést követően előzetes vitarendezés kezdeményezésére is sor került, a tudomásra jutás időpontjának meghatározására az előzetes vitarendezésre irányadó szabályok alkalmazandók.

A határidők számításánál a másik tényállási elem a jogsértés megtörténtének időpontja. Ennek meghatározása tekintetében is ad iránymutatást a Kbt., hiszen akként rendelkezik, hogy a jogsértés megtörténtének kell tekinteni

- a jogellenes tartalmú, a közbeszerzési eljárást megindító hirdetmény és a már említett, nemzeti rezsimre jellemző, a 113. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatás esetében a hirdetmény vagy tájékoztatás közzétételét, közvetlen felhívás esetében a felhívás megküldését;
- az előírt határidő lejártánál később feladott hirdetmény és az előírt határidő lejártánál később megküldött, 113. § (1) bekezdése szerinti értesítés esetében a hirdetmény vagy értesítés közzétételét;
- a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a szerződés megkötésének időpontját, vagy ha ez nem állapítható meg, a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történő megkezdését.⁸⁰

Olyan eset is előfordulhat, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés a táblázatban jelzett határidő leteltét követően jut a kérelmező tudomására. Ilyenkor az arra jogosult a kérelmet a szerződés megkötésének időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történő megkezdésétől számított egy éven belül nyújthatja be.

Nagyon fontos hangsúlyozni, hogy a fentiekben nevesített határidők be nem tartásának súlyos következménye van, ugyanis ezek a határidők a törvény erejénél fogva *jogvesztő határidők*. Ez azt jelenti, hogy a határidők bármilyen okból történő elmulasztása esetén nincs helye igazolási kérelem előterjesztésének, mint a közigazgatási hatósági eljárások többsége esetében.⁸¹

A Közbeszerzési Döntőbizottság előtti eljárás másik eredője a hivatalbóli kezdeményezések köre.

A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását az arra jogosult személy vagy szervezet a jogsértés tudomásra jutásától számított hatvan napon belül, de

- legkésőbb a jogsértés megtörténtétől számított három éven belül,

⁷⁹ Ld. a Kbt. 148. § (7)-(8) bekezdését.

⁸⁰ Ld. a Kbt. 148. § (9) bekezdését.

⁸¹ Pfeiffer Zsolt: A jogvesztő közbeszerzési jogorvoslati határidők a gyakorlat tükrében (I. rész) (KJSZ 2016/4., 75-84. o.)

- közbeszerzési eljárás mellőzésével történt beszerzés esetén a szerződés megkötésének időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, akkor a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történt megkezdésétől számított legfeljebb öt éven belül, vagy
- támogatásból megvalósuló beszerzés esetén az adott támogatás folyósítására és felhasználására vonatkozó külön jogszabályban előírt iratmegőrzési kötelezettség időtartamán belül, de legalább a jogsértés megtörténtétől – közbeszerzési eljárás mellőzésével történt beszerzés esetén a szerződés megkötésének időpontjától, vagy ha ez nem állapítható meg, akkor a szerződés teljesítésének bármelyik fél által történt megkezdésétől – számított öt éven belül kezdeményezheti.⁸²

A jogsértés megtörténtének időpontja tekintetében a kérelem benyújtására vonatkozó szabályok lesznek itt is irányadók, kivéve, ha a fenti szabályokból más következik.

Amennyiben a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárását, arra a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén irányadó határidőket kell alkalmazni. Csak emlékeztetőül: ha a Hatóság elnöke a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás megkezdéséről a Hatóság részére megküldött iratok vizsgálata során megállapítja, hogy megalapozottan feltételezhető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése, az iratok beérkezésétől számított tíz munkanapon belül kezdeményezi a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból indított eljárását.

Ad b) A kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés jellemzői

Tekintsük át, melyek a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés legfontosabb sajátosságai:

	kérelem	A hivatalbóli kezdeményezés
tartalmi elemek	<p>A kérelemben meg kell jelölni</p> <p>a) a kérelmező és a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket;</p> <p>b) a kérelemmel érintett közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének nevét, székhelyét, a közbeszerzés tárgyát és – részajánlattétel esetében – a jogorvoslással érintett részt, vagy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a beszerző nevét, székhelyét és a beszerzés tárgyát;</p> <p>c) a jogsértő esemény megtörténtének és a kérelmező arról való tudomásszerzésének időpontját valamennyi kérelmi</p>	<p>A Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását kezdeményező iratban meg kell jelölni a Kbt. 149. § (1) bekezdés a)-d) és g) pontjában szereplő adatokat és javaslatot lehet tenni az e) és f) pontjában foglaltakra. Ennek megfelelően a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását kezdeményező iratban meg kell jelölni</p> <p>a) a kezdeményező és képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét), a kérelmezői jogosultságot alátámasztó tényeket;</p> <p>b) a kezdeményezéssel érintett közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének nevét, székhelyét, a közbeszerzés tárgyát és – részajánlattétel esetében – a jogorvoslással</p>

⁸² Ld. a Kbt. 152. §-át.

	<p>elem⁸³ tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p>d) a megsértett jogszabályi rendelkezést valamennyi kérelmi elemre vonatkozóan, valamint a jogsértő eseményt és annak bizonyítékait;</p> <p>e) a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt, ennek indokait valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p>f) ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló indítványt, ennek indokait;</p> <p>g) a közbeszerzési ügy lehetséges érdekeltjeinek a kérelmező által ismert nevét, székhelyét (lakóhelyét);</p> <p>h) az esetleges előzetes vitarendezés lefolytatását, továbbá annak eredményét, illetve az ajánlatkérő választát, amelyet csatolni is kell.⁸⁴</p> <p>Ahogy arról már szóltunk az ajánlatkérő a saját, 69. § (4)-(7) bekezdése szerinti, jogsértő eljárási cselekménye miatt külön jogorvoslati kérelem nem nyújtható be, az ilyen jogsértés ellen a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemben lehet kérelmet előterjeszteni.⁸⁵ Az ilyen eljárási cselekményekre vonatkozó kérelem nem minősül a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni kérelmi elemhez képest másik, önálló kérelmi elemnek, és</p>	<p>érintett részt, vagy a közbeszerzési eljárás mellőzésével történő beszerzés esetében a beszerző nevét, székhelyét és a beszerzés tárgyát;</p> <p>c) a jogsértő esemény megtörténtének és a kérelmező arról való tudomásszerzésének időpontját valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan;</p> <p>d) a megsértett jogszabályi rendelkezést valamennyi kérelmi elemre vonatkozóan, valamint a jogsértő eseményt és annak bizonyítékait;</p> <p>g) a közbeszerzési ügy lehetséges érdekeltjeinek a kérelmező által ismert nevét, székhelyét (lakóhelyét).</p> <p>Emellett javaslatot lehet tenni</p> <ul style="list-style-type: none"> - a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványra, ennek indokaira valamennyi kérelmi elem tekintetében egyértelműen azonosíthatóan; - ideiglenes intézkedés elrendelésére irányuló indítványra, ennek indokaira.
--	--	---

⁸³ A Kbt. 3. § 16. pontja értelmében kérelmi elem: a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz benyújtott jogorvoslati kérelemnek az az elkülöníthető része, amely tartalmazza a jogsértőnek vélt kérelmezetti eljárási cselekményt, magatartást, döntést vagy mulasztást a megsértett jogszabályi rendelkezés(ek) megjelölésével, valamint a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt és annak indokait, azzal, hogy a kérelmező ajánlatának vagy részvételi jelentkezésének érvénytelenségét megállapító ajánlatkérői döntés vitatása egy kérelmi elemet képez, kivéve, ha valamely érvénytelenségi okhoz egyéb jogkövetkezmény is fűződik;

⁸⁴ Ld. a Kbt. 149. § (1) bekezdését.

⁸⁵ Ld. a Kbt. 148. § (6) bekezdését.

	határidő számításakor a jogsértés tudomásra jutása időpontjának, valamint a jogsértés megtörténtének ugyanazt kell tekinteni, mint ami a közbeszerzési eljárást lezáró jogsértő döntéssel szembeni jogorvoslati kérelemre irányadó.	
csatolandó iratok	A kérelmet eggyel több példányban kell benyújtani, mint ahány – a kérelmező által ismert – ügyfél az eljárásban részt vesz. A benyújtott kérelem informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani, amit – elektronikus levél útján történő benyújtás esetén – a Közbeszerzési Döntőbizottság egy munkanapon belül visszaigazol.	A kezdeményező irathoz csatolni kell a jogsértéssel érintett beszerzéssel vagy közbeszerzéssel kapcsolatban rendelkezésre álló iratok másolatát. A benyújtott kezdeményező irat informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani, amit – elektronikus levél útján történő benyújtás esetén – a Közbeszerzési Döntőbizottság egy munkanapon belül visszaigazol.
Az előírásoknak nem megfelelő benyújtás jogkövetkezményei		A Közbeszerzési Döntőbizottság a hivatalbóli kezdeményezést visszautasítja, ha azt nem az arra jogosult terjesztette elő.
		Ha a kezdeményezés nem tartalmazza a szükséges adatokat, a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja a kezdeményező szervezetet vagy személyt a hiányok pótlására.

Ad c) A Döntőbizottság közzétételi kötelezettsége

A Közbeszerzési Döntőbizottság

- a kérelem benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kérelemmel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kérelem megérkezési időpontjának a Közbeszerzési Hatóság honlapján történő közzétételéről,
- a hivatalbóli kezdeményezés benyújtását követően haladéktalanul gondoskodik a kezdeményezéssel érintett eljárás megnevezésének, tárgyának, az ügyfelek megnevezésének és a kezdeményezés megérkezési időpontjának a Közbeszerzési Hatóság honlapján történő közzétételéről.

Ad d) Az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése

A Közbeszerzési Döntőbizottság *kérelemre indult eljárásáért* igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. Ennek a szabályai az alábbiak szerint foglalhatók össze:

- az igazgatási szolgáltatási díjnak – a beszerzés becsült értékéhez viszonyított – mértékét a közbeszerzésekért felelős miniszter rendeletben határozza meg. A kérelemhez csatolni kell a díj befizetéséről szóló igazolást.⁸⁶ A jelenleg hatályos vonatkozó jogszabály a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 45/2015. (XI. 2.) MvM rendelet.

Az igazgatási szolgáltatási díjat a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért kell fizetni, mégpedig eljárásonként. Ha tehát a kérelmező több közbeszerzés ellen indít jogorvoslati eljárást, a díjakat eljárásonként kell befizetni akkor is, ha egy kérelmet nyújt be. A kérelmet több kérelmező együtt is benyújthatja. Ez esetben nem kérelmezőnként, hanem egy eljárásért egyszer kell a díjat megfizetni.⁸⁷

Az igazgatási szolgáltatási díj alapja

- az uniós értékhatárokat elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési eljárás, koncessziós beszerzési eljárás, valamint tervpályázati eljárás esetében a beszerzés becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének 0,5%-a, de legalább 200 000 forint, legfeljebb 25 000 000 forint;
- uniós értékhatár alatti értékű közbeszerzési eljárás, koncessziós beszerzési eljárás, valamint tervpályázati eljárás esetében a beszerzés becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének 0,5%-a, de legalább 200 000 forint, legfeljebb 6 000 000 forint.⁸⁸

Ilyenkor az igazgatási szolgáltatási díj mértéke a kérelmi elemek számához igazodóan a következő:

- 1-3 közötti számú kérelmi elem esetében a díj mértéke megegyezik a (2) bekezdés szerint meghatározott összeggel;
- 4-6 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 125%-a;
- 7-10 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 150%-a;
- 11-15 közötti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg 175%-a;
- 16 vagy afeletti számú kérelmi elem esetében a fentiekben meghatározott összeg kétszerese.

A későbbiekben látni fogjuk, hogy erről a Döntőbizottságnak a döntésében állást kell foglalnia.

- A közbeszerzés tárgyával összefüggő tevékenységű kamara az általa indított jogorvoslati eljárásban mentesül a díjfizetési kötelezettség alól.
- Az ajánlatkérő a saját tevékenysége vagy mulasztása jogsértő volta miatti jogorvoslati eljárásban mentesül az ajánlatkérő által benyújtott kérelem miatti díjfizetési kötelezettség alól.

⁸⁶ Ld. a Kbt. 150. § (1) bekezdését.

⁸⁷ Ld. a D.1/24/1999. sz. határozatot.

⁸⁸ Ld. a hivatkozott rendelet 1. § (2) bekezdését.

- Ha a kérelmező jogorvoslati kérelmét az eljárás folyamán újabb kérelmi elemmel egészíti ki, a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívására köteles az igazgatási szolgáltatási díjat az újabb kérelmi elemre figyelemmel is megfizetni. Ha a kérelmező az igazgatási szolgáltatási díj kiegészítését elmulasztja, a Közbeszerzési Döntőbizottság az új kérelmi elem vonatkozásában nem köteles eljárni.

Ad e) Az eljárás megindulása és az ahhoz kapcsolódó egyes eljárási cselekmények

a) A hiánypótlás

A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogorvoslati eljárást legkésőbb a kérelem, illetve a hivatalbóli kezdeményezés beérkezését követő munkanapon indítja meg.⁸⁹ Ilyenkor a hatáskör és illetékesség vizsgálatát követően a Döntőbizottság áttekinti a hozzá beérkezett iratokat és amennyiben

- a kérelem nem tartalmazza a fenti táblázatban jelzett adatokat,
- nem csatolták az igazgatási szolgáltatási díj befizetéséről szóló igazolást,
- nem csatolták a meghatalmazott képviselő meghatalmazását, vagy
- a kérelmet és annak kötelező mellékleteit nem az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus úton nyújtották be,

öt napos határidő tűzésével hiánypótlási felhívást bocsát ki.

Ha a kérelmező a hiánypótlási felhívásban foglaltaknak nem tesz eleget, a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelmet visszautasítja. Ha a jogorvoslati eljárással érintett közbeszerzési eljárás irataiból a közbeszerzés becsült értéke a kérelmező számára nem ismerhető meg, e tény jogorvoslati kérelmében köteles a Közbeszerzési Döntőbizottság tudomására hozni. Ez esetben a Közbeszerzési Döntőbizottság – a rendelkezésre álló adatok alapján – hiánypótlási felhívás keretében közli a kérelmezővel az igazgatási szolgáltatási díj alapjául szolgáló becsült érték összegét.

Alapvetően a becsült érték – részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének – megállapítása érdekében a Közbeszerzési Döntőbizottság különböző intézkedéseket tehet, így adatközlésre hívhatja fel az ajánlatkérőt, amelyet az ajánlatkérő két munkanapon belül köteles teljesíteni.⁹⁰

Emellett az Ákr. szerint akkor van helye hiánypótlásnak, amennyiben az eljárás során később, a tényállás tisztázása során merül fel új adat szükségessége.⁹¹

A Kbt. ugyanakkor a tekintetben eltér az Ákr. rendelkezéseitől, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság több ízben is hiánypótlásra hívhatja fel a kérelmezőt vagy a hivatalbóli eljárást kezdeményező szervet, míg az Ákr. azt csak egy ízben engedi meg. A hiánypótlásról szóló végzést a Döntőbizottság a határidő megjelölésével, a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett bocsátja ki.⁹²

b) A kérelem visszavonása

Természetesen arra is van lehetőség, hogy *a kérelem visszavonásra kerüljön* és ezzel lényegében a Döntőbizottság érdemi vizsgálata előtt befejeződjön a jogorvoslati eljárás. A kérelmező ilyenkor az eljárás megindítására irányuló kérelmét vagy annak egyes kérelmi

⁸⁹ Ld. a Kbt. 151. § (1) bekezdését.

⁹⁰ Ld. a Kbt. 151. § (2)-(4) bekezdését.

⁹¹ Ld. az Ákr. 44. §-át, illetve Ld. ehhez részletesen: Vértesy László: Hiánypótlás in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közzolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 104-105.

⁹² Ld. az Ákr. 145. § (1a) bekezdésének c) pontját.

elemeit az érdemi határozat meghozataláig vonhatja vissza.⁹³ Ilyenkor az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek visszajár, a kérelem vagy egyes kérelmi elemek visszavonása esetén pedig a kérelmező a fenntartott kérelmi elemekre figyelemmel és a külön jogszabályban meghatározottak szerint tarthat igényt az igazgatási szolgáltatási díj visszatérítésére.

Itt érdemes kiemelni, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem visszavonása esetén az eljárást folytatja, ha a rendelkezésre álló adatok alapján súlyos jogsértés valószínűsíthető.⁹⁴ Az eljárás ilyen értelemben vett megszűnésének egy másik válfaja, amikor az ajánlatkérő a közbeszerzési eljárást megindító hirdetményét, felhívását, illetve a nemzeti rezsím már többször hivatkozott 113. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatását *jogszerűen visszavonja*, ennek tényét a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítja és az eljárást öt napon belül megszünteti.⁹⁵ Az igazgatási szolgáltatási díj a kérelmezőnek ilyenkor is visszajár.

A kezdeményezés visszautasítására, valamint az eljárás megszüntetésére a fenti szabályokat kell alkalmazni, azokra nézve a Kbt. nem határoz meg speciális szabályt.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_337536/

c) Az eljárás megszüntetése

A fentiekben említett eljárásmegszüntetési szabályok mellett az Ákr. és a Kbt. további szabályokat is megállapít.

Az Ákr. szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha

- a kérelem visszautasításának lett volna helye, annak oka azonban az eljárás megindítását követően jutott a hatóság tudomására,
- a kérelmező ügyfél a hatóság felhívására nem nyilatkozik, és ennek hiányában a kérelem nem bírálható el, és az eljárást hivatalból nem folytatja,
- az eljárás okafogyottá vált,
- az ügyfél nem tesz eleget eljárásiköltség-előlegezési kötelezettségének,
- az eljárás kérelemre indult, és valamennyi kérelmező ügyfél visszavonta a kérelmét, illetve ahhoz az ellenérdekű ügyfelek hozzájárultak, és az eljárás hivatalból nem folytatható,
- az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ (a továbbiakban: előkérdés), amely bíróság vagy más szerv hatáskörébe tartozik, és az ügyfél a hatóságnak az eljárás megindítására vonatkozó felhívásának nem tesz eleget.⁹⁶

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_334135/

⁹³ Ld. a Kbt. 151. § (5) bekezdését.

⁹⁴ Ld. a Kbt. 158. § (2) bekezdését.

⁹⁵ Ld. a Kbt. 151. § (7) bekezdését.

⁹⁶ Ld. az Ákr. 47. §-át illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás megszüntetése in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 110-113.

d) Értesítés az eljárás megindulásáról és a felek felhívása

Ha a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés előzetes, mondhatni formai vizsgálatát lezárta a Döntőbizottság, a kontradiktórius jellegre való tekintettel szükséges minden érintett eljárásba történő bevonása és álláspontjának a beszerzése. Ennek érdekében a Közbeszerzési Döntőbizottság az *eljárás megindításáról értesíti*

- a kérelmezőt vagy kezdeményezőt,
- a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét és
- a közbeszerzési ügyben érdekeltet.

Emellett a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja

- a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét és
- a részvételi szándékukat jelző, a közbeszerzési ügyben érdekeltet,

hogy öt napon belül küldjék meg észrevételeiket.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a felhíváshoz ilyenkor csatolja a kérelmet, illetve hivatalból indított eljárás esetén az annak alapjául szolgáló kezdeményező iratot. Ha az ajánlatkérővel az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus úton történő kapcsolattartás nem lehetséges, az ajánlatkérő részére a Döntőbizottság elektronikus levél, illetve telefax útján küldi meg az eljárás megindításáról szóló értesítést. A telefax útján történő értesítés kézbesítettnek minősül a sikeres visszaigazolás napján. Ha az értesítés megküldésére kizárólag elektronikus levél útján volt lehetőség, és az ajánlatkérő egy munkanapon belül az elektronikus levél fogadását nem igazolta vissza a Döntőbizottság számára, az eljárás megindításáról szóló értesítés az ajánlatkérő részére postai úton kerül kézbesítésre.⁹⁷

A Kbt. szerint azonban a Döntőbizottság – az ajánlatkérőn, valamint a kérelmezőn, illetve hivatalbóli kezdeményezőn kívüli – a közbeszerzési ügyben érdekeltet az eljárás megindításáról elektronikus kapcsolattartás útján értesíti azzal, hogy az eljárás megindításáról szóló végzés átvételét követő három munkanapon belül az Eüsztv.-ben meghatározott elektronikus kapcsolattartás útján jelezhetik a jogorvoslati eljárásban történő részvételi szándékukat, a képviselő meghatalmazásának csatolásával. A részvételi szándék jelzését követően a részvételi szándékukat jelző érdekeltet részére a Döntőbizottság elektronikus úton küldi meg a kérelmet, illetve kezdeményező iratot és a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokat ezt követően kizárólag a részvételi szándékukat jelző érdekeltet részére továbbítja. A határidő elmulasztása ebben az esetben is jogvesztéssel jár.

Ahogy arra már utaltunk, ha a közbeszerzési ügyben érdekelt a jelen bekezdés szerint nem jelzi a jogorvoslati eljárásban való részvételi szándékát, az nem akadályozza annak, hogy a jogorvoslati eljárás során a Döntőbizottság által utóbb ügyfélként bevonásra kerüljön, vagy a Döntőbizottság az egyéb érdekelttől utóbb – ha ez a tényállás tisztázása érdekében szükséges – iratokat kérjen be vagy nyilatkozattételre hívja fel.

Az értesítéssel egyidejűleg a Közbeszerzési Döntőbizottság felhívja a közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjét vagy a közbeszerzési eljárást mellőzve beszerzőt a közbeszerzéssel vagy a beszerzéssel kapcsolatban rendelkezésre álló összes irat –vagy ha ez nem szükséges, az általa meghatározott iratok – öt napon belüli megküldésére, illetve az egységes, elektronikus közbeszerzési rendszer rendszerben rendelkezésre álló adatok esetében az adatok hozzáférhetővé tételére. Ha a kérelmet az ajánlatkérő nyújtja be, a rendelkezésre álló iratokat a kérelemmel együtt köteles megküldeni, illetve hozzáférhetővé tenni. A papíralapon rendelkezésre bocsátott iratokkal együtt azoknak az iratoknak az informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatát is meg kell küldeni,

⁹⁷ Ld. a Kbt. 154. § (1) bekezdését.

amelyek ilyen formátumban rendelkezésre állnak. Az iratok szerkeszthető formátumú változatban történő megküldését – elektronikus levél útján történő benyújtás esetén – a Közbeszerzési Döntőbizottság egy munkanapon belül visszaigazolja.

A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásának megindítása esetén az ajánlatkérő a folyamatban levő közbeszerzési eljárását felfüggesztheti, amiről köteles a Közbeszerzési Döntőbizottságot értesíteni. A felfüggesztés a folyamatban lévő eljárási határidőket a felfüggesztés időtartamával meghosszabbítja.

Az elektronikus kapcsolattartásra való tekintettel a Közbeszerzési Döntőbizottság honlapjáról letölthető elektronikus formanyomtatványok alkalmazása szükséges. Jogorvoslati kérelem, illetve hivatalbóli kezdeményezés megfelelő benyújtása érdekében a <http://www.kozbeszerzes.hu/cikkek/dontobizottsag-kozlemenyei> címen elérhető „Űrlap a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz benyújtandó jogorvoslati kérelem/kezdeményezés betérjesztéséhez”, míg egyéb beadványok (pl. hiánypótlás, észrevétel, új meghatalmazás csatolása) beküldéséhez az „Űrlap a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz benyújtandó egyéb iratok betérjesztéséhez” című elektronikus formanyomtatvány alkalmazandó.

A Döntőbizottság tájékoztatása szerint az elektronikus formanyomtatványok kizárólag az Általános Nyomtatványkitöltő Program⁹⁸ segítségével tölthetők ki és a szükséges mellékletekkel együtt a Kbt. 145. § (7) bekezdése szerinti képviselőt ellátó személy ügyfélkapujáról, ügyfélkapus bejelentkezés után küldhetők be a Döntőbizottsághoz. A nyomtatvány fogadásának tényét a központi elektronikus szolgáltató rendszerben az ügyfél tárhelyére történt feltöltés jelenti, beérkezésének időpontját pedig az értesítési tárhelyre kapott automatikus értesítés igazolja.⁹⁹

e) Az ideiglenes intézkedés

Hamarosan sor kerülhet a tényállás tisztázására és a döntés meghozatalára, azonban ki kell emelnünk, hogy amennyiben valószínűsíthető a közbeszerzésre, valamint a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek, illetve alapelveinek megsértése vagy ennek veszélyének fennállása, ún. *ideiglenes intézkedést*¹⁰⁰ rendelhet el a Döntőbizottság. A nevéből is következően ez valójában csak ideiglenes jelleggel akadályozza meg a jogszabálysértő magatartások gyakorlását vagy a jogszabálysértés elhárítását. Ennek jellemzői az alábbiak:

- folyamatban lévő ügyben kerülhet rá sor,
- kérelemre vagy hivatalból,
- a jogorvoslati eljárással érintett közbeszerzési eljárás (vagy beszerzés) alapján történő szerződéskötésig,
- az eset összes körülményére tekintettel lehet elrendelni.

Az ideiglenes intézkedéseknek különböző fajtái ismeretesek, ezek

- a közbeszerzési eljárás felfüggesztésének elrendelése;
- a közbeszerzési eljárás ajánlatkérőjének a felszólítása, hogy az eljárásba a kérelmezőt vonja be.

Ilyenkor a közbeszerzési eljárás felfüggesztése a felhívásban előírt és folyamatban lévő határidőket a felfüggesztés időtartamával meghosszabbítja.

⁹⁸ ÁNYK – elérhető és telepíthető a www.nav.gov.hu internetes portálról.

⁹⁹ Puskás Sándor: A jogorvoslati irányelvek revíziója és a jogorvoslatok szabályainak legfontosabb változásai. Közbeszerzési Szemle 2018/4:5. o.

¹⁰⁰ Ld. a Kbt. 156. §-át.

A Legfelsőbb Bíróság a 2004. évi 1091. számú elvi bírósági határozatában fejtette ki, hogy a Kbt. szövegéből egyértelműen megállapítható, miszerint az ideiglenes intézkedés elrendelése az alperes számára a törvényi feltételek fennállása esetén lehetőség, annak megtételére az alperes egyedi mérlegelése alapján kerülhet sor, mégpedig azzal a könnyítéssel, hogy az alperes nem tartozik külön indokolással és magyarázattal akkor, ha nem teszi meg az ideiglenes intézkedést. A Fővárosi Ítéltábla ezzel maradéktalanul egyetértett, és megállapította, hogy az alperes indokolási kötelezettség hiánya ellenére okát adta az ideiglenes intézkedés mellőzésének, amennyiben azt rögzítette, hogy nem állnak fenn annak törvényi feltételei.¹⁰¹

Az ajánlatkérőnek ilyenkor is van lehetősége kérelmezni a szerződés megkötésének engedélyezését a Döntőbizottság előtt, de csak akkor, ha

- a halasztást nem tűrő kiemelkedően fontos érdek vagy közérdek (ideértve a nemzetgazdasági okot) védelme indokolja,
- annak előnyei meghaladják a szerződéskötéssel járó hátrányokat.

A kérelemben a halasztást nem tűrő kiemelkedően fontos érdeket vagy közérdeket¹⁰² (nemzetgazdasági okot) meg kell jelölni, valamint a kérelem benyújtásával egyidejűleg a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani a kérelem benyújtását megalapozó indok igazolására szolgáló dokumentumokat. A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelemtől annak beérkezésétől számított öt napon belül dönt, de a végzése ellen jogorvoslatnak nincs helye és az közzétételre kerül a Közbeszerzési Hatóság honlapján.

A Fővárosi Ítéltábla kifejtette, hogy a tényállás feltárásának nincs köze az ideiglenes intézkedés elrendeléséhez, köztük ok-okozati összefüggés nem áll fenn, a tényállás ideiglenes intézkedés elrendelése nélkül is tisztázható, arra a Kbt. rendelkezései mellett a Ket. általános szabályai kötelezik az alperest. Ld. a Fővárosi Ítéltábla 3. Kf. 27.313/2009/9. sz. ítéletét.

f) A folyamatban lévő ügyek egyesítése és elkülönítése

A Közbeszerzési Döntőbizottság

- együttes elintézés végett elrendelheti az előtte folyamatban levő olyan ügyek egyesítését, amelyek tárgya egymással összefügg, vagy ha az ügyek együttes elintézését célszerűségi, gazdaságossági vagy más eljárási szempontok indokolják;
- elrendelheti az előtte folyamatban levő ügy egyes részeinek vagy kérelmi elemeinek elkülönítését, ha az elkülönítést célszerűségi, gazdaságossági vagy más eljárási szempontok indokolják.¹⁰³

Emellett a kérelmező ugyanarra a közbeszerzési eljárásra vonatkozó több kérelmi eleme esetén a Közbeszerzési Döntőbizottság a döntést egyidejűleg is meghozhatja.

Az ügyek egyesítése esetén az ügyintézési határidőt a legkésőbb indult eljáráshoz képest kell számítani.

A Legfelsőbb Bíróság egy korábbi megállapítása szerint az ügyek egyesítésének kérdése is az alperes diszkrecionális jogkörébe tartozó olyan döntés, amely önálló jogorvoslattal nem támadható, ezért az egyesítés elmaradása önmagában sem eredményezhet jogszabálysértést. A bíróság véleménye szerint az egyesítés elmaradása, mint eljárásjogi kérdés csak abban az esetben jogszabálysértő, figyelemmel a KK 31. számú állásfoglalásra, ha az ügy érdemére is kiható súlyos eljárási szabálysértést eredményez, mely jogszabálysértés a bírósági eljárásban sem orvosolható.¹⁰⁴

¹⁰¹ Ld. a Fővárosi Ítéltábla 4. Kf. 27.580/2006/11. ítéletét.

¹⁰² A Kbt. 156. § (4) bekezdése szerint közérdek különösen a közszolgáltatási tevékenység ellátásbiztonsága folyamatosságának fenntartása.

¹⁰³ Ld. a Kbt. 155. §-át.

¹⁰⁴ Ld. A Legfelsőbb Bíróság Elvi Határozatainak Gyűjteményének 2004. évi 1091. számú döntését.

g) A Közbeszerzési Döntőbizottság vizsgálatának terjedelme

A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem és a hivatalbóli kezdeményezés keretein belül vizsgálja az ügyet, azonban bizonyos esetekben lehetőség van a vizsgálat kiterjesztésére:

- Ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárása során a kérelem vagy a kezdeményezés alapján vizsgáltakon túli jogsértésről szerez tudomást az érdemi határozat meghozatala előtt, ezek vonatkozásában is eljárhat hivatalból. Az *eljárás kiterjesztésére* akkor van lehetőség, ha a feltárt jogsértés sérti a verseny tisztaságát vagy nyilvánosságát, az ajánlattevők esélyegyenlőségét, vagy érdemben kihatott az ajánlatkérő döntésére. Az eljárás kiterjesztéséről az eljáró tanács dönt.¹⁰⁵

Lásd ehhez a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság K.27336/2016/1. számú határozatát.

Ahogy említettük már, a Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelem visszavonása esetén az eljárást folytatja, ha a rendelkezésre álló adatok alapján súlyos jogsértés valószínűsíthető.¹⁰⁶

- Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárás során más jogszabály megsértésére utaló körülményt észlel, köteles azt jelezni a hatáskörrel rendelkező szervnek, így különösen a nyomozó hatóságnak, az ügyészségnek, az Állami Számvevőszéknek, a kormányzati ellenőrzési szervnek vagy a Gazdasági Versenyhivatalnak.

h) A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásának felfüggesztése

Az Ákr. szerint¹⁰⁷ a hatóság felfüggeszti az eljárást, ha az előkérdés bíróság hatáskörébe tartozik, vagy az ügyben külföldi szervet kell megkeresni. Emellett ágazati törvény lehetővé teheti az eljárás felfüggesztését, ha az előkérdés más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el.¹⁰⁸

Ennek megfelelően a közbeszerzési törvény egyértelműen kimondja, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság az eljárását felfüggesztheti, ha az előkérdés eldöntése más szerv hatáskörébe tartozik, illetve felfüggeszti, ha a közbeszerzési ügy érdemi eldöntése a szerződésszegés megtörténtének előzetes elbírálásától függ, és a Közbeszerzési Döntőbizottság a szerződésszegés tényének megállapítása iránt pert indít. Ilyenkor a Döntőbizottság a per megindításával egyidejűleg az eljárást felfüggeszti.

Lényegében az előkérdések vizsgálatához kapcsolódik az *Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése* is. A Kbt. szerint ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezi az EUMSZ-ben foglalt szabályok szerint, erről külön végzéssel dönt és egyidejűleg az eljárást felfüggeszti.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Ld. a 158. § (1) bekezdését.

¹⁰⁶ Ld. a 158. § (2) bekezdését.

¹⁰⁷ Ld. az Ákr. 48. §-át.

¹⁰⁸ Ld. az Ákr. 47. §-át illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás felfüggesztése in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, Budapest, 2018. 114-116.

¹⁰⁹ Ld. a Kbt. 157. §-át.

Ad f) A tényállás tisztázása és a bizonyítási eljárás

a) A bizonyítás szabályai

A tényállás tisztázása és az egyes bizonyítási cselekmények a közigazgatási hatósági eljárás fontos elemei.

Az Ákr. általános szabályai szerint¹¹⁰

- a tényállás tisztázása a hatóság feladata, ahogyan arról a hivatalbóliség alapelve kapcsán már szóltunk,
- ha a döntéshozatalhoz nem elegendőek a rendelkezésre álló adatok, a hatóság bizonyítási eljárást folytat le,
- a bizonyítás szabályai szerint a hatósági eljárásban minden olyan bizonyíték felhasználható, amely a tényállás tisztázására alkalmas,
- nem használható fel bizonyítékként ugyanakkor a hatóság által jogszabálysértéssel megszerzett bizonyíték, és természetesen a hatóság által hivatalosan ismert és a köztudomású tényeket nem kell bizonyítani,
- a hatóság szabadon választja meg a bizonyítás módját, és a rendelkezésre álló bizonyítékokat szabad meggyőződése szerint értékeli.¹¹¹

A Kbt. a fenti általános szabályokat kiegészíti néhány speciális rendelkezéssel, hiszen ahogyan arra már utaltunk, a Döntőbizottság eljárásában nagyon fontos, hogy a Döntőbizottság megismerje az ellenérdekű felek álláspontját. A Kbt. szerint¹¹² a Közbeszerzési Döntőbizottság gondoskodik arról, hogy a kérelmező, a kezdeményező és az ellenérdekű ügyfél minden, az eljárás során felvetődött új tényt, előterjesztett kérelmet, nyilatkozatot *megismerhessen és azokkal kapcsolatos álláspontját kifejthesse:*

- a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyfelek észrevételét azzal küldi meg az ellenérdekű ügyfeleknek, hogy az arra vonatkozó nyilatkozataikat legkésőbb három napon belül kötelesek megtenni;
- a Közbeszerzési Döntőbizottság megfelelő határidő kitűzésével ezenkívül is bármikor felhívhatja az ügyfeleket és a közbeszerzési ügyben érdekeltet nyilatkozattételre, illetve észrevételek előterjesztésére. A nyilatkozatokat és észrevételeket, illetve egyéb iratokat a Közbeszerzési Döntőbizottság erre vonatkozó felhívása esetén informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatban is a Közbeszerzési Döntőbizottság rendelkezésére kell bocsátani, ha ilyen formátumban egyébként rendelkezésre állnak. A szerkeszthető formátumú változatban történő rendelkezésre bocsátást – elektronikus levél útján történő benyújtás esetén – a Közbeszerzési Döntőbizottság egy munkanapon belül visszaigazolja;
- ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben nem tart tárgyalást, az ügyfelek értesítésével meghatározhatja azt az időpontot, ameddig az ügyfelek kötelesek valamennyi érdemi nyilatkozat, észrevétel megtételére;
- ha a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben tárgyalást tart, az ügyfelek a tárgyalást megelőzően kötelesek valamennyi érdemi nyilatkozat, észrevétel megtételére;
- az előzőekben meghatározott időpontot, illetve a tárgyalást követően csak a Közbeszerzési Döntőbizottság erre irányuló felhívása esetén terjeszthetnek elő további észrevételt vagy nyilatkozatot. A felhívásról az ellenérdekű ügyfelet a Közbeszerzési Döntőbizottság a felhívás megküldésével egyidejűleg értesíti.

¹¹⁰ Ld. az Ákr. 62. §-t.

¹¹¹ Ld. az Ákr. 47. §-át, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A tényállás tisztázása és a bizonyítás in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Egyetem, Budapest, 2018. 137-172.

¹¹² Ld. a Kbt. 160. §-át.

Amennyiben valaki mégis határidőn túl terjeszt elő további észrevételeket vagy nyilatkozatokat, azt a Közbeszerzési Döntőbizottság nem veszi figyelembe döntése meghozatalakor;

- A Döntőbizottság a tárgyalást követő felhívást mellőzi, és a tárgyalást követően új tárgyalást tarthat, ha az a tényállás további tisztázása érdekében szükséges. Ilyenkor az új tárgyalás határnapját a Közbeszerzési Döntőbizottság legkésőbb az első tárgyalást követő napon közli az ügyfelekkel. A tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az az első tárgyalást követő 8 napon belül megtartható legyen.

b) A tárgyalás szabályai

Fontos hangsúlyozni, hogy a Kbt. szerint¹¹³ a Közbeszerzési Döntőbizottság a közbeszerzési ügyet *tárgyalás tartása nélkül bírálja el*, kivéve, ha a tárgyalás tartása feltétlenül szükséges, különösen az ügyféli jogok gyakorlásához, a tényállás tisztázásához, a szakszerű és minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe vevő döntés meghozatalához.

Nem tartható ugyanakkor tárgyalás, ha a jogorvoslat tárgya kizárólag a gazdasági szereplő által a közbeszerzési eljárás során bemutatott referenciáknak az eljárást megindító felhívásban előírtakkal való műszaki egyenértékűségének megállapítása.

Tekintsük át, melyek *a tárgyalás szabályai* – amennyiben a Döntőbizottság tárgyalás tartása mellett dönt:

- a Közbeszerzési Döntőbizottság a tárgyalást az eljárás megindításától számított tizenöt napon belül tartja meg;
- a tárgyalás nyilvános, azonban a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból vagy a fél indokolt kérelmére az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről a nyilvánosságot kizárja, ha az minősített adat védelmében, üzleti titok vagy törvényben meghatározott más titok megőrzése érdekében indokolt. A Döntőbizottság – kivéve, ha a zárt tárgyalásra törvény kötelező rendelkezése alapján került sor – a nyilvánosság kizárásáról indokolt végzést hoz.
A Döntőbizottság a tárgyalásnak a tanúmeghallgatással érintett részéről a nyilvánosságot különösen indokolt esetben akkor is kizárhatja, ha a tanú adatainak zártan kezelését rendelte el és a zárt tárgyaláson történő meghallgatása a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi épségének a megóvása érdekében szükséges.
- a Közbeszerzési Döntőbizottság a tárgyalásról készült jegyzőkönyvet a tárgyalástól számított öt napon belül megküldi az ügyfeleknek.

c) az iratbetekintési jog gyakorlása

Ahogy számos más eljárásjogi jogintézmény esetében már említettük, az iratbetekintés általános szabályait is az Ákr. határozza meg.¹¹⁴ Az Ákr. különbséget tesz az iratbetekintési jog jogosultjai tekintetében:

- *az ügyfél* az eljárás bármely szakaszában és annak befejezését követően is betekinthez az eljárás során keletkezett iratba;
- *a tanú* a vallomását tartalmazó iratba, *a szemletárgy birtokosa* a szemléről készített iratba tekinthez be;
- *harmadik személy* akkor tekinthez be a személyes adatot vagy védett adatot tartalmazó iratba, ha igazolja, hogy az adat megismerése joga érvényesítéséhez, illetve

¹¹³ Ld. a Kbt. 161. §-t.

¹¹⁴ Ld. az Ákr. 33. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Vértessy László: Adatkezelés in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 81.

jogszabályon, bírósági vagy hatósági határozaton alapuló kötelezettségének teljesítéséhez szükséges.

Az Ákr. értelmében a hatóság a kérelem alapján az iratbetekintést biztosítja – az eljárás befejezését követően is –, vagy azt végzésben elutasítja.

Az Ákr. azt is rögzíti, hogy az iratbetekintés során az arra jogosult másolatot, kivonatot készíthet vagy – kormányrendeletben meghatározott költségtérítés ellenében – másolatot kérhet, amelyet a hatóság kérelemre hitelesít.

Amennyiben ágazati törvény a döntés nyilvánosságát nem korlátozza vagy nem zárja ki, az eljárás befejezését követően a személyes adatot és védett adatot nem tartalmazó véglegessé vált határozatot, valamint az elsőfokú határozatot megsemmisítő és az elsőfokú határozatot hozó hatóságot új eljárásra utasító végzést bárki korlátozás nélkül megismerheti.

Az Ákr. meghatározza¹¹⁵ az iratbetekintési jog korlátait is, eszerint

- nem lehet betekinteni a döntés tervezetbe,
- nem ismerhető meg az olyan irat vagy az irat olyan része, amelyből következtetés vonható le valamely védett adatra vagy olyan személyes adatra, amelynek megismeréséhez törvényben meghatározott feltételek nem állnak fenn, kivéve, ha az adat – ide nem értve a minősített adatot – megismerésének hiánya megakadályozná az iratbetekintésre jogosultat az Ákr.-ben biztosított jogai gyakorlásában.

Az Ákr. arra is ad felhatalmazást az ágazati törvényeknek, hogy egyes ügyfajtákban meghatározza az iratbetekintés további feltételeit és az iratbetekintésre jogosult személyek körét. Ennek a felhatalmazásnak köszönhetően az Ákr. szabályaihoz képest a Kbt.¹¹⁶ sajátos szabályokat határoz meg az iratbetekintésre vonatkozóan:

- *az ügyfél* az eljárás megindításától számított tizedik napig,
- a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés Kbt.-be ütköző módosításával vagy teljesítésével kapcsolatos jogorvoslati eljárásban az eljárás megindításától számított harmincadik napig,
- a Közbeszerzési Hatóság képviseletében eljáró személy az eljárás során bármikor betekinthez a közbeszerzési eljárás, valamint a jogorvoslati eljárás során keletkezett iratokba, és azokról másolatot, feljegyzést készíthet.

Az ajánlatkérő, az ajánlattevő és a részvételre jelentkező – az üzleti titok védelmére hivatkozással – indokolt kérelmében kérheti a fentiek szerinti személyek iratbetekintési jogának kizárását vagy korlátozását az olyan iratok vagy adatok tekintetében, amelyek nem minősülnek közérdekű adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak.

Ha az ajánlattevő vagy a részvételre jelentkező meghatározott iratokat elkülönített módon, üzleti titokként helyezte el az ajánlatában, részvételi jelentkezésében, vagy a közbeszerzési eljárás során általa benyújtott egyéb irat tekintetében kérte annak üzleti titokként történő kezelését, úgy kell tekinteni, hogy az ilyen iratok vonatkozásában kérte említett személyek iratbetekintési jogának kizárását.

Szintén a Kbt.-ben megjelenő sajátos szabály, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság köteles megvizsgálni, hogy az iratbetekintési jog korlátozásának vagy kizárásának feltételei fennállnak-e, és a kérelemről való döntéssel egyidejűleg – amennyiben az az adott esetben értelmezhető – kötelezheti az érintettet *olyan iratváltozat* elkészítésére, amely nem tartalmaz üzleti titkot.

¹¹⁵ Ld. az Ákr. 34. §-t.

¹¹⁶ Ld. a Kbt. 162. §-t.

Az iratbetekintési jog korlátai tekintetében az Ákr.-hez képest a Kbt. további szabályokat is meghatároz. Eszerint nem lehet betekinteni

- felhasználói engedély hiányában a minősített adatot tartalmazó iratba;
- a törvény által védett egyéb adatot tartalmazó iratba sem, ha azt az érintett adat védelmét szabályozó törvény kizárja, vagy ha a védett adat megismerésének hiánya nem akadályozza az arra jogosult, betekintést kérő személyt jogorvoslati jogának gyakorlásában.

Ebben a körben a Kbt. azt is leszögezi, hogy az olyan tárgyalásról készült jegyzőkönyvet, amelyről a nyilvánosságot a minősített adat védelme érdekében zárták ki, nem lehet lemásolni vagy arról feljegyzést készíteni. Ilyen ügyben az iratok megtekintésének is csak – a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározottak alapján – a Közbeszerzési Döntőbizottság elnöke által megállapított feltételek mellett van helye.

d) Az adatkezelés szabályai

A Döntőbizottság előtti adatkezelés szabályait szintén nem a Kbt., hanem az Ákr. határozza meg.¹¹⁷ Eszerint a hatóság jogosult az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője természetes személyazonosító adatainak és az ügyfajta szabályozó törvényben meghatározott személyes adatok, továbbá – ha törvény másként nem rendelkezik – a tényállás tisztázásához elengedhetetlenül szükséges más személyes adatok megismerésére és kezelésére. A kérelemre induló eljárásban vélelmezni kell, hogy a kérelmező ügyfél a tényállás tisztázásához szükséges személyes adatok – ideértve a különleges adatokat is – kezeléséhez hozzájárulást adott.

A Döntőbizottság által lefolytatott jogorvoslati eljárás során előfordul az is, hogy valamilyen törvény által védett titok, legtöbbször üzleti titok jut a tudomására. Az eljárás során a Döntőbizottságnak gondoskodnia kell arról, hogy a törvény által védett titok – az Ákr. terminológiájával élve védett adat – ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen. A hatóság az eljárása során annak lefolytatásához – jogszabályban meghatározott módon és körben – megismerheti azokat a védett adatokat, amelyek eljárásával összefüggnek, illetve amelyek kezelése az eljárás eredményes lefolytatása érdekében szükséges.

Emlékeztetőül utalunk arra, hogy a gazdasági szereplő az ajánlatban, részvételi jelentkezésben, hiánypótlásban vagy felvilágosításban, valamint az aránytalanul alacsony összeget tartalmazó ajánlat indokolásban elkülönített módon elhelyezett, üzleti titkot (ideértve a védett ismeretet is) tartalmazó iratok nyilvánosságra hozatalát megtilthatja az üzleti titok védelméről szóló 2018. évi LIV. törvény 1. §-ában nevesítettek szerint.¹¹⁸ Az üzleti titkot tartalmazó irat kizárólag olyan információkat tartalmazhat, amelyek nyilvánosságra hozatala a gazdasági szereplő üzleti tevékenysége szempontjából aránytalan sérelmet okozna. A gazdasági szereplő az üzleti titkot tartalmazó, elkülönített irathoz indokolást köteles csatolni, amelyben részletesen alátámasztja, hogy az adott információ vagy adat nyilvánosságra hozatala miért és milyen módon okozna számára aránytalan sérelmet. A gazdasági szereplő nem nyilváníthatja üzleti titoknak különösen

- azokat az információkat, adatokat, amelyek elektronikus, hatósági vagy egyéb nyilvántartásból bárki számára megismerhetők,
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló törvény szerinti közérdekből nyilvános adatokat,
- az ajánlattevő, illetve részvételre jelentkező által az alkalmasság igazolása körében bemutatott

¹¹⁷ Ld. az Ákr. 27. §-t., illetve lásd ehhez részletesen: Vértessy László: Adatkezelés in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 79-84.

¹¹⁸ Ld. a Kbt. 44. § (1) bekezdését.

- korábban teljesített közbeszerzési szerződésekre, illetve a Kbt. szerinti építési vagy szolgáltatási koncessziók megkötésére, tartalmára és teljesítésére vonatkozó információkat és adatokat,
- gépekre, eszközökre, berendezésekre, szakemberekre, tanúsítványokra, címkékre vonatkozó információkat és adatokat,
- az ajánlatban meghatározott áruk, építési beruházások, szolgáltatások leírását, ide nem értve a leírásnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az üzleti titokká minősítés feltételei az ajánlattevő által igazoltan fennállnak,
- ha az ajánlatkérő annak benyújtását kéri, az ajánlattevő szakmai ajánlatát, ide nem értve a szakmai ajánlatnak azt a jól meghatározható elemét, amely tekintetében az üzleti titokká minősítés említett feltételei az ajánlattevő által igazoltan fennállnak.

A Kbt. azt is előírja, hogy a gazdasági szereplő nem tilthatja meg nevének, címének (székhelyének, lakóhelyének), valamint olyan ténynek, információnak, megoldásnak vagy adatnak (a továbbiakban együtt: adat) a nyilvánosságra hozatalát, amely értékelésre kerül, de az ezek alapjául szolgáló részinformációk, alapadatok (így különösen az árazott költségvetés) nyilvánosságra hozatalát megtilthatja.

Szintén az Ákr. szabálya érvényesül az adatok zárt kezelése tekintetében.¹¹⁹ Ez azt jelenti, hogy indokolt esetben a Döntőbizottság kérelemre vagy hivatalból elrendeli az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését, ha az eljárásban való közreműködése miatt súlyosan hátrányos következmény érheti. A végzést a kérelmet előterjesztővel kell közölni, így például az Ákr. szerint a szakértő az igazságügyi szakértői névjegyzékben nyilvánosan elérhető adatainak kívüli természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését kérheti.

A zárt adatkezelés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a hatóság a természetes személyazonosító adatokat és a lakcímet az ügy iratai között elkülönítve, zártan kezeli, és biztosítja, hogy a zártan kezelt adatok az eljárási cselekmények során ne váljanak megismerhetővé.

e) Az eljárási bírság

Az Ákr. szerint¹²⁰ az eljárás akadályozásának következménye kettős lehet: azt, aki a kötelezettségét önhibájából megszegi, a hatóság az okozott többletköltségek megtérítésére kötelezi, illetve eljárási bírsággal sújthatja.

A Kbt. az eljárási bírság kiszabásának sajátos szabályait határozza meg.¹²¹ A Közbeszerzési Döntőbizottság esetenként tízezer forinttól, természetes személy esetén ötszázezer forintig, jogi személy vagy egyéb szervezet esetén egymillió forintig terjedő eljárási bírsággal sújthatja a kérelmezőt vagy a jogorvoslati eljárás egyéb résztvevőjét, ha

- hamis adatot közöl vagy az ügy elbírálása szempontjából lényeges adatot elhallgat;
- felvilágosítást nem vagy nem határidőn belül ad meg;
- iratot nem vagy nem határidőben, vagy nem az informatikai eszköz alkalmazásával megszerkesztett, szerkeszthető formátumú változatban nyújt be;
- a gazdasági, szakmai vagy közbeszerzési tevékenységével kapcsolatos iratokba való betekintést akadályozza;
- nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárásra irányuló bejelentést vagy ugyanabban az eljárásban ugyanazon közbeszerzési biztos ellen ismételt alaptalan bejelentést tesz.

¹¹⁹ Ld. az Ákr. 28. §-át, valamint lásd ehhez részletesen: Vértesy László: Adatkezelés in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 2018. 83-84.

¹²⁰ Ld. az Ákr. 77. §-át, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A tényállás tisztázása és a bizonyítás in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest,

¹²¹ Ld. a Kbt. 163. §-át.

Az eljárási bírságot kiszabó végzés önálló jogorvoslattal megtámadható végzéstípus, így ennek szabályát a Kbt. is rögzíti: kimondja, hogy az eljárási bírságot kiszabó végzés ellen benyújtott kereseti kérelemnek a végzés végrehajtására halasztó hatálya van.

Az Ákr. emellett azt is meghatározza, hogy az eljárási bírság kiszabásánál a hatóságnak, így a Közbeszerzési Döntőbizottságnak figyelembe kell vennie

- a jogellenes magatartás súlyát,
- ha az erre vonatkozó adatok rendelkezésre állnak, az érintett vagyoni helyzetét és jövedelmi viszonyait, továbbá
- az eljárási bírságnak ugyanabban az eljárásban történő ismételt kiszabása esetén az előző bírságolások számát és mértékét.

Felhívjuk a figyelmet arra is, hogy az eljárási bírság nem azonos az alábbi e) pontban kifejtett anyagi jogi bírsággal.

Ad g) Az eljárás lezárása és a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése

a) Az eljárás befejezésére irányadó határidők

A Közbeszerzési Döntőbizottság számára a Kbt.¹²² az Ákr.-től eltérő módon határozza meg az eljárás befejezésére vonatkozó szabályokat:

- a fő szabály az, hogy a Döntőbizottság az eljárás megindításától számított tizenöt napon belül köteles az eljárást befejezni, ha az ügyben tárgyalás tartására nem került sor;
- ha azonban a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügyben tárgyalást tartott, az eljárás megindításától számított huszonöt napon belül köteles az eljárást befejezni, kivéve, ha a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés közbeszerzési törvénybe ütköző módosítása vagy teljesítése, valamint a közbeszerzési eljárás mellőzése ügyében jár el, mert akkor az eljárás megindításától számított hatvan napon belül köteles az eljárást befejezni.

A Kbt. lehetővé teszi a fenti határidők legfeljebb tíz nappal történő meghosszabbítását, de csak indokolt esetben és egy alkalommal.

Az ügyintézési határidő kapcsán röviden szólunk az eljárás szüneteléséről is. Az Ákr. szerint¹²³ az eljárás szünetel, ha azt – jogszabály kizáró rendelkezésének hiányában – az ügyfél kéri, több ügyfél esetén az ügyfelek együttesen kéri. Ilyenkor az eljárást bármelyik ügyfél kérelmére folytatni kell, azonban hat hónapi szünetelés után a csak kérelemre folytatható eljárás megszűnik.¹²⁴

A Kbt. kizárja az eljárás szünetelésének lehetőségét, vagyis azt az ügyfél nem kérheti.

b) A határozat és a végzés

Az eljárás során alapvetően kétféle döntéstípust különböztethetünk meg: a *határozatot és a végzést*. Tekintve, hogy ez olyan szabály, amely minden közigazgatási hatósági eljárásban alkalmazandó, annak részletei az Ákr.-ben találhatóak.

¹²² Ld. a Kbt. 164. §-t.

¹²³ Ld. az Ákr. 49. §-t.

¹²⁴ Ld. ehhez részletesen: Boros Anita: Az eljárás szünetelése in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 117-118.

A hatóság, így a Döntőbizottság is *az ügy érdemében határozatot hoz, az eljárás során hozott egyéb döntések végzéseik.*¹²⁵

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_338534/

A döntés tartalma és formája tekintetében az Ákr. akként rendelkezik,¹²⁶ hogy a döntés tartalmazza

- az eljáró hatóság, az ügyfelek és az ügy azonosításához szükséges minden adatot,
- *a rendelkező részt* a hatóság döntésével, a jogorvoslat igénybevételével kapcsolatos tájékoztatással és a felmerült eljárási költséggel,
- továbbá a megállapított tényállásra, a bizonyítékokra, a mérlegelés és a döntés indokaira, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölésére is kiterjedő *indokolást*.

Lényegében ezt tekintjük *alakszerű döntésnek*.

Fontos kiemelnünk, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 45/2015. (XI. 2.) MvM rendelet szerint¹²⁷ a Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában az Ákr.-től eltérően az eljárási költségekről való döntés keretében *az igazgatási szolgáltatási díjról rendelkezik*.

Amennyiben a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntéseket hoz,¹²⁸ a befizetett igazgatási szolgáltatási díj 200 000 forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből 200 000 forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre vonatkozó általános szabályok szerint rendelkezik. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét. Amennyiben a kérelmező jogorvoslati kérelmében több jogsértés megállapítását is kérte, de a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában a kérelemnek csak részben ad helyt, az igazgatási szolgáltatási díjnak a Közbeszerzési Hatóság a saját bevételeivel csökkentett részét az alapos és alaptalan kérelmek arányának figyelembevételével téríti vissza a kérelmezőnek.

Ha a jogorvoslati ügyet lezáró érdemi határozatban a Közbeszerzési Döntőbizottság a Kbt. 165. § (2) bekezdés c)-f) pontja szerinti döntést hoz, a befizetett igazgatási szolgáltatási díj háromezer forintot meghaladó része a kérelmezőnek a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatának megküldését követő 8 napon belül visszajár. Az igazgatási szolgáltatási díj összegéből háromezer forint ilyenkor is a Közbeszerzési Hatóság saját bevétele, amelynek viseléséről a Közbeszerzési Döntőbizottság az Ákr. szerint az eljárási költségekre

¹²⁵ Ld. az Ákr. 80. §-t, illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A hatóság döntései in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Hatóság, Budapest, 173-190.

¹²⁶ Ld. az Ákr. 81. §-át.

¹²⁷ Ld. a hivatkozott rendelet 2. §-át.

¹²⁸ A Kbt. 165. § (2) bekezdése szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában

c) megállapítja a jogsértés megtörténtét;

d) megállapítja a jogsértés megtörténtét és alkalmazza a (3) bekezdésben felsorolt jogkövetkezményeket;

e) a (6) bekezdésben meghatározott esetekben a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki;

f) megállapítja a jogsértés megtörténtét és eltiltja az ajánlattevőt, alvállalkozót vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt a közbeszerzési eljárásban való részvételtől.

vonatkozó általános szabályok szerint rendelkeznek. Az alaptalan kérelem esetében a díj nem kerül visszatérítésre, a kérelmező viseli az igazgatási szolgáltatási díj teljes összegét.¹²⁹

Amennyiben a kérelmező jogorvoslati kérelmében több jogsértés megállapítását is kérte, de a Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy érdemében hozott határozatában a kérelemnek csak részben ad helyet, az igazgatási szolgáltatási díjnak a Közbeszerzési Hatóság a (2) bekezdés szerinti saját bevételeivel csökkentett részét az alapos és alaptalan kérelmek arányának figyelembevételével téríti vissza a kérelmezőnek.¹³⁰

Az ilyen alakszerű döntéshez képest lehetőség van *egyszerűsített döntés* meghozatalára is, amennyiben önállóan nem fellebbezhető végzésről van szó. Az ilyen döntésnek az indokolásban csak az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölését kell tartalmaznia.

A Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozatát a Közbeszerzési Hatóság nevében hozza meg és határozatában az alábbi döntéseket hozhatja:¹³¹

- az alaptalan kérelmet elutasítja;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_334134/

- a hivatalból indított vagy folytatott eljárásban megállapítja a jogsértés hiányát;
- megállapítja a jogsértés megtörténtét;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_333334/

- megállapítja a jogsértés megtörténtét és további jogkövetkezményeket is alkalmaz a lentiek szerint;

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_332735/

- a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki; (A bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslattal érintett rész értékének legfeljebb 10%-a.)

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_331136/
- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatarozat/portal_331137/

¹²⁹ Ld. a Kbt. 151. § (9) bekezdését.

¹³⁰ Ld. a Kbt. 155. § (3) bekezdését.

¹³¹ Ld. a Kbt. 165. §-át.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki, ha

- a jogsértés a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével valósult meg;
- a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok megsértésével kötöttek szerződést;
- a szerződést hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának feltételei;
- az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén elmulasztotta a Közbeszerzési Hatóság előzetes értesítését;
- a Közbeszerzési Hatóság elnöke kezdeményezte a Közbeszerzési Döntőbizottság hivatalból való eljárását és a Döntőbizottság megállapítja a jogsértés megtörténtét.

Ilyenkor a bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetén a jogorvoslással érintett rész értékének, a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése esetén a szerződés értékének legfeljebb 15%-a.

A szerződés semmissége esetén¹³² szerinti jogsértés megállapítása esetén, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság megállapítja, hogy a szerződés nem semmis, további bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

Ha a semmisségi klauzulák fennállása esetén a Döntőbizottság a jogsértést megállapítja, valamint azt, hogy az eredeti állapot helyreállítása az érvénytelen szerződés jogkövetkezményeinek alkalmazása körében nem lesz lehetséges, szintén további bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

Ha a kérelemmel érintett jogsértéssel összefüggésben előzetes vitarendezést kérelmeztek és az ajánlatkérő a jogsértéssel kapcsolatban álláspontját megküldte, de egyéb intézkedést nem tett, az ilyen jogsértés tekintetében a bírság összege a közbeszerzési eljárás becsült értékének, illetve részajánlattétel esetében a jogorvoslással érintett rész értékének legfeljebb 15%-a.

- megállapítja a jogsértés megtörténtét és eltiltja az ajánlattevőt, alvállalkozót vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt a közbeszerzési eljárásban való részvételtől;

A Közbeszerzési Döntőbizottság köteles *az ajánlattevőt, alvállalkozót vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt fél évtől három évig terjedő időszakra eltiltani a közbeszerzési eljárásban való részvételtől*, ha

¹³² 137. § (1) Semmis a szerződés, ha

a) azt a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg;

b) hirdetmény nélküli közbeszerzési eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli eljárás alkalmazhatóságának feltételei;

c) a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok [80. § (5) bekezdése, 115. § (2) bekezdése, 131. § (6)-(8) bekezdése] megsértésével kötöttek szerződést, és ezzel megfosztották az ajánlattevőt a szerződéskötést megelőző jogorvoslat lehetőségétől, egyben olyan módon sértették meg a közbeszerzésekre vonatkozó szabályokat, hogy az befolyásolta az ajánlattevő esélyét a közbeszerzési eljárás megnyerésére.

- az a közbeszerzési eljárás során, illetve közbeszerzési eljárással kapcsolatban hamis adatot szolgáltatott vagy hamis nyilatkozatot tett és a kizárásnak a 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti feltételei¹³³ fennállnak;
- az a közbeszerzési eljárásban megkísérelte jogtalanul befolyásolni az ajánlatkérő döntéshozatali folyamatát, vagy olyan bizalmas információt kísérelt megszerezni, amely jogtalan előnyt biztosítana számára a közbeszerzési eljárásban.

(Ilyenkor az eltiltást nemcsak a jövőre nézve, hanem a vizsgált közbeszerzési eljárásban, továbbá egyéb folyamatban lévő közbeszerzési eljárás vonatkozásában is köteles alkalmazni a Döntőbizottság, vagyis eltiltani az említett személyeket a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, illetve a szerződés megkötésétől, ha az érintett eljárásokban az eljárás eredményének megküldésére még nem került sor.)

Emellett a Kbt. hasonló jogkövetkezmények megállapítását írja elő a jogsértés megállapítása mellett *az ajánlattevő, az alvállalkozó vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezet vagy személy* tekintetében, ha az összeférhetlenségből, illetve a közbeszerzési eljárás előkészítésében való előzetes bevonásból eredő versenytorzulást az adott eljárásban való részvételtől való eltiltásán kívül nem lehet más, kevésbé kényszerítő intézkedésekkel hatékonyan orvosolni.

Ilyenkor a Közbeszerzési Döntőbizottság az ajánlattevőt, alvállalkozót, illetve a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt kizárólag a vizsgált közbeszerzési eljárásban tilthatja el a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, illetve a szerződés megkötésétől.

A Közbeszerzési Döntőbizottság annak eldöntésében, hogy indokolt-e a bírság kiszabása, valamint a bírság összegének, illetve az eltiltás időtartamának megállapításában az eset összes körülményét – így különösen a jogsértés súlyát, a közbeszerzés tárgyát és értékét, a jogsértésnek a közbeszerzési eljárást lezáró döntésre gyakorolt befolyását, a Kbt.-be ütköző magatartás ismételt tanúsítását, a jogsértőnek az eljárást segítő együttműködő magatartását, a jogsértés megtörténte és a jogorvoslati eljárás megindítása között eltelt hosszú időtartamot, támogatásból megvalósult beszerzés esetén azt a körülményt, ha a jogsértéshez más szerv eljárásában a támogatás visszafizetésére vonatkozó szankció kapcsolódhat – figyelembe veszi. A bírság összegének és az eltiltás időtartamának megállapításakor figyelembe kell venni azt is, ha a jogsértés nyilvánvalóan szándékos volt.

- hivatalból megállapítja a szerződés semmisségét vagy azt, hogy az érintett szerződés nem semmis;

¹³³ A Kbt. 62. § (1) bekezdése szerint az eljárásban nem lehet ajánlattevő, részvételre jelentkező, alvállalkozó, és nem vehet részt alkalmasság igazolásában olyan gazdasági szereplő, aki az adott eljárásban előírt adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése során a valóságnak nem megfelelő adatot szolgáltat (a továbbiakban: hamis adat), illetve hamis adatot tartalmazó nyilatkozatot tesz, vagy a közbeszerzési eljárásban előzetes igazolásként benyújtott nyilatkozata ellenére nem tud eleget tenni az alkalmasságot, a kizáró okokat vagy a 82. § (5) bekezdése szerinti kritériumokat érintő igazolási kötelezettségének (a továbbiakban együtt: hamis nyilatkozat), amennyiben ia) a hamis adat vagy nyilatkozat érdemben befolyásolja az ajánlatkérőnek a kizárásra, az alkalmasság fennállására, az ajánlat műszaki leírásnak való megfelelőségére vagy az ajánlatok értékelésére vonatkozó döntését, és ib) a gazdasági szereplő szándékosan szolgáltatott hamis adatot vagy tett hamis nyilatkozatot, vagy az adott helyzetben általában elvárható gondosság mellett egyértelműen fel kellett volna ismernie, hogy az általa szolgáltatott adat a valóságnak, illetve nyilatkozata a rendelkezésére álló igazolások tartalmának nem felel meg;

- megállapítja, hogy a semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében az eredeti állapot helyreállítható-e.

A fentiekben utaltunk arra is, hogy bizonyos esetekben további jogkövetkezményeket is alkalmazhat a Döntőbizottság, ha a határozatában jogsértést állapít meg, így

- a közbeszerzési eljárás befejezése előtt felhívhatja a jogsértőt a Kbt.-nek megfelelő eljárásra, illetve az ajánlatkérő döntésének meghozatalát feltételhez kötheti;
- megsemmisítheti az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során hozott vagy azt lezáró döntését, ha e döntés alapján a szerződést még nem kötötték meg;
- elrendelheti az ajánlattevőnek a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékéből való törlését;
- bírságot szabhat ki a jogsértő szervezettel vagy személlyel, valamint a jogsértésért felelős személlyel vagy a szervezettel jogviszonyban álló, a jogsértésért felelős személlyel és szervezettel szemben.

Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság *megsemmisíti az ajánlatkérőnek az eljárást lezáró döntését*, az ajánlatkérő köteles a határozat végrehajthatóságának időpontjától számított harminc napon belül új, eljárást lezáró döntést hozni. Ha az eljárás előre láthatólag nem eredménytelen, döntése meghozatala előtt – határidő tűzésével – be kell szereznie valamennyi érvényes ajánlatot tevő nyilatkozatát arról, hogy ajánlatát fenntartja. Ha az ajánlattevő a megadott határidőben nem nyilatkozott, úgy kell tekinteni, hogy ajánlatát nem tartja fenn. Ha az ajánlatkérő az eljárásban való részvételt ajánlati biztosíték adásához kötötte, az ajánlatát fenntartó ajánlattevőnek igazolnia kell az ajánlati biztosíték fenntartását vagy újbóli rendelkezésre bocsátását az ajánlati kötöttségnek az ajánlatkérő által meghatározott új idejére.

Lásd ehhez például:

- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatározat/portal_332736/
- http://www.kozbeszerzes.hu/adatbazis/megtekint/dbhatározat/portal_332134/

A jogszabályok megsértésének megállapítása esetén az is lehetséges, hogy az ajánlatkérőként, illetve az ajánlattevőként szerződő fél – a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának kézbesítésétől számított harminc napon belül – elálljon az érintett közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződéstől, feltéve, hogy a jogsértés befolyásolta a közbeszerzési eljárást lezáró döntést.

c) A Döntőbizottság döntésének közlése

Természetesen a Közbeszerzési Döntőbizottság döntése is csak abban az esetben tud hatályosulni, ha az arra jogosultak annak tartalmát megismerhetik. Ennek megfelelően a Kbt. meghatározza a döntés közlésének szabályait.¹³⁴ Eszerint

- *az ügyfeleknek kézbesíteni kell*
 - az eljárás felfüggesztését elrendelő végzést,
 - a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzést és határozatot.
- *a közbeszerzéshez támogatást nyújtó szervezet részére is kézbesíteni kell* az eljárás felfüggesztését elrendelő végzést, az ügy befejezését eredményező végzést vagy a határozatot, ha támogatásból megvalósuló közbeszerzésre vonatkozik,
- *a Közbeszerzési Hatóság honlapján közzé kell tenni*

¹³⁴ Ld. a Kbt. 166. §-át.

- a közbeszerzési ügy befejezését eredményező végzést és határozatot,
- a szerződés megkötésének engedélyezése tárgyában hozott végzést a meghozatalának napján,
- a kérelmet visszautasító végzést,
- az eljárást megszüntető végzést,
- az érdemi határozat ellen indított közigazgatási per esetén a bíróság ítéletét.

Az érdemi határozatot akkor is közzé kell tenni, ha a Közbeszerzési Döntőbizottság kizárta a tárgyalásról a nyilvánosságot.

A Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát a honlapon akkor is közzéteszi, ha a határozattal szemben közigazgatási pert indítottak, erre a tényre azonban utalni kell.

A Döntőbizottság a honlapján¹³⁵ felhívja a figyelmet arra is, hogy az elektronikus úton történő kapcsolattartás során a Döntőbizottság a jogorvoslati eljárás alatt általa hozott döntéseket (végzések, határozat) és egyéb kiküldésre kerülő iratokat az utolsóként iratot beküldő meghatalmazott ügyfélkapus elektronikus tárhelyére kézbesíti.

d) A Döntőbizottság döntésének véglegessége

A jogerő fogalmát az új közigazgatási eljárási törvény már nem ismeri, helyette a döntés véglegességéről szól. Az Ákr. szerint¹³⁶ a hatóság döntése végleges, ha azt a hatóság már nem változtathatja meg. A véglegesség a döntés közzétételével áll be.

e) Az előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárás

Az előminősítési ügyekben indított jogorvoslati eljárásra a Közbeszerzési Döntőbizottság eljárására vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni azzal az eltéréssel,¹³⁷ hogy

- kérelmet nyújthat be a jelentkező is az előminősítési kérelme elutasítása és az előminősítési listáról való törlése ellen. A kérelem az ajánlatkérő erről történő írásbeli értesítésének kézhezvételét követő tizenöt napon belül nyújtható be.
- A kérelemben meg kell jelölni
 - a kérelmező és képviselőjének nevét, székhelyét (lakóhelyét);
 - a kérelemmel érintett, előminősítési rendszert működtető ajánlatkérő nevét, székhelyét;
 - az ajánlatkérő írásbeli értesítésének kézhezvételi napját;
 - a megsértett jogszabályi rendelkezést;
 - a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésére irányuló indítványt, ennek indokait.
- A Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában a jogsértés megállapítása mellett megsemmisíti vagy megváltoztatja az ajánlatkérő döntését.

¹³⁵ www.kozbeszerzes.hu.

¹³⁶ Ld. az Ákr. 82. §-t illetve lásd ehhez részletesen: Boros Anita: A hatósági döntés véglegessége és az azonnali végrehajthatóság in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzési Szolgálati Egyetem, Budapest, 183.

¹³⁷ Ld. a Kbt. 167. §-át.

1.3. JOGORVOSLAT A KÖZBESZERZÉSI DÖNTŐBIZOTTSÁG DÖNTÉSE ELLEN

Ahogy a korábbiakban arra már utaltunk, a Közbeszerzési Döntőbizottság érdemi határozata ellen közigazgatási pert lehet indítani.

Ad a) A közigazgatási per szabályai az Ákr.-ben¹³⁸

A közigazgatási per általános szabályait az Ákr. határozza meg.¹³⁹ Tekintsük át ezeket az általános rendelkezéseket:

- az ügyfél – az önálló fellebbezéssel nem támadható végzések kivételével – a véglegessé vált döntés ellen közigazgatási pert indíthat.
- ha a jogsértés megszüntetésére felszólító ügyészi felhívásban megállapított határidő eredménytelenül eltelt, az ügyész közigazgatási pert indíthat a hatóság véglegessé vált döntése ellen, vagy a hatóság eljárási kötelezettségének elmulasztása esetén a hatóság eljárásra kötelezése iránt.

Ha a keresetlevél alapján a hatóság, így a Döntőbizottság is megállapítja, hogy döntése jogszabályt sért, azt *módosítja vagy visszavonja*.¹⁴⁰

- ha a keresetlevélben foglaltakkal egyetért és az ügyben nincs ellenérdekű ügyfél, a hatóság a nem jogszabálysértő döntést is visszavonhatja, illetve a keresetlevélben foglaltaknak megfelelően módosíthatja;
- a döntést visszavonni, módosítani egy ízben lehet.

Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata ellen közigazgatási pert indítottak, az ajánlatkérő a folyamatban lévő közbeszerzési eljárását felfüggesztheti, a szerződés megkötését pedig elhalaszthatja a bíróság jogerős határozatának meghozataláig.¹⁴¹

Ad b) A Döntőbizottság határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó közigazgatási per

A közigazgatási per általános szabályait a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) határozza meg. A továbbiakban a teljesség igénye nélkül áttekintjük a Kp. legfontosabb, a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának bírósági felülvizsgálatára vonatkozó legfontosabb rendelkezéseit.

A Kp. 1. §-a szerint a Kp.-t kell alkalmazni a közigazgatási jogviták elbírálása iránti közigazgatási perben és az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban.

A bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson.

Amennyiben a Kp. eltérően nem rendelkezik, a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe.

¹³⁸ Ld. ehhez részletesen: Balogh-Békesi Nóra-Pollák Kitti-Vértesy László-Rothermel Erika- Naszladi Gerogina: A jogorvoslat in: Boros Anita-Darák Péter: Az általános közigazgatási rendtartás szabályai. Nemzeti Közszerzői Egyetem, Budapest, 224-270.

¹³⁹ Ld. az Ákr. 114. §-át.

¹⁴⁰ Ld. az Ákr. 115. §-t.

¹⁴¹ Ld. a Kbt. 166. § (5) bekezdését.

a) A közigazgatási perben felülvizsgálható döntőbizottsági döntések köre

A közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának jogszerűsége. Közigazgatási cselekménynek minősül többek között az egyedi közigazgatási döntés is.

Ezt az általánosabb jellegű definíciót pontosítja a Kbt., amely a közbeszerzési jogorvoslati eljárás (közigazgatási) közigazgatási peres szakaszának sajátos szabályait határozza meg,¹⁴² külön rendelkezéseket megfogalmazva a végzésekre és a határozatokra nézve:

- ha az Ákr. alapján a végzés ellen önálló jogorvoslatnak van helye, a kereseti kérelmet a végzés kézbesítésétől számított nyolc napon belül a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz kell benyújtani. A Közbeszerzési Döntőbizottság a kérelmet az ügy irataival együtt beérkezését követően haladéktalanul továbbítja a bíróságnak.
- A Közbeszerzési Döntőbizottság önálló jogorvoslattal megtámadható végzése ellen indított közigazgatási perben hozott bírósági ítélet ellen felülvizálatnak nincs helye.

Fontos ugyanakkor azt is hangsúlyoznunk, hogy a közigazgatási perben vagy az egyéb közigazgatási bírósági eljárásban a polgári perrendtartás szabályait is alkalmazni kell, de csak akkor, ha azt a Kp. kifejezetten előírja. Ilyenkor a két törvény viszonya tekintetében a Kp. rendelkezései lesznek irányadóak, vagyis a polgári perrendtartás szabályait a Kp. rendelkezéseivel összhangban kell alkalmazni.¹⁴³

b) A közbeszerzési perbeli jogviszony jellemzői

A bíróság előtti jogviszony lényegében egy három pólusú jogviszony lesz: a felperes az lesz, aki vitatja a Közbeszerzési Döntőbizottság döntését a később részletezettek szerint, míg az alperes a Közbeszerzési Döntőbizottság. Hozzájuk képest a bíróság lesz az, aki a pervitel ura, hiszen ahogyan a Kp. is leszögezi, a bíróság feladata, hogy eljárásával a közigazgatási tevékenységgel megvalósított jogsértéssel szemben – erre irányuló megalapozott kérelem esetén – hatékony jogvédelmet biztosítson. Ennek megfelelően a bíróság a közigazgatási jogvitát tisztességes, koncentrált és költségtakarékos eljárásban bírálja el és a Kp. által biztosított különböző intézkedések és eszközök útján hozzájárul ahhoz, hogy a felek és más perbeli személyek eljárási jogait gyakorolhassák és kötelezettségeiket teljesíthessék.¹⁴⁴

A bírósági szervezetrendszeren belül a Közbeszerzési Döntőbizottság döntésének felülvizsgálata a Kp. 2. § (2) bekezdése alapján ágazati törvény eltérő rendelkezésének hiányában a törvényszék hatáskörébe tartozik, tekintettel arra, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság a központi államigazgatási szervekről szóló törvény szerinti autonóm államigazgatási szerv keretében működik.

A Kp. 12. § (2) bekezdés a) pontja szerint a Közbeszerzési Hatóság közigazgatási tevékenységével kapcsolatos per elbírálása 2018. január 1-jétől a törvényszék hatáskörébe és a 13. § (11) bekezdés alapján a Fővárosi Törvényszék kizárólagos illetékességébe tartozik.

¹⁴² Ld. a Kbt. 169. § (1) bekezdését.

¹⁴³ Ld. a Kp. 6. §-át.

¹⁴⁴ Ld. a Kp. 2. §-át.

Csak a könnyebb áttekinthetőség és megértés érdekében tekintjük át, hogyan is néz ki a jelenlegi bírósági szervezetrendszer:

Forrás: <https://birosag.hu/birosagi-szervezetek> (Letöltés ideje: 2018.11.20.)

A fenti ábra jól mutatja, hogy a közbeszerzési természetű perekben nem az első fokon eljáró közigazgatási és munkaügyi bíróságok, hanem a Kp. erejénél fogva a törvényszéki szint rendelkezik hatáskörrel és onnan is egy kijelölt, a *Fővárosi Törvényszék*.

A bíróság összetételét tekintve a Kp. kimondja, hogy a bíróság három hivatásos bíróból álló tanácsban jár el, de a bíróság tanácsa az előkészítő tanácsülésen elrendelheti, hogy a tanács tagja egyesbíróként járjon el, ha az ügy mind ténybeli, mind jogi szempontból egyszerű megítélésű. Egyesbíró jár el a Kp. alapján az ötmillió forintot meg nem haladó alapszegű fizetési kötelezettséget vitató kereset alapján indult perben.¹⁴⁵

A perbeli legitimáció tekintetében érdemes kiemelnünk, hogy az Ákr. fentiekben említett szabályain túl a Közbeszerzési Döntőbizottság *érdemi határozata ellen* közigazgatási pert indíthatnak az általános szabályokon túl a hivatalbóli kezdeményezők is.¹⁴⁶

c) A keresetlevél és a védírat

A pert *keresetlevéllel kell megindítani*, amely tartalmazza

- az eljáró bíróság megjelölését,
- a felperes nevét, cégjegyzékszámát vagy más nyilvántartásba vételi számát, lakcímét vagy székhelyét, adóazonosító számát és perbeli állását, továbbá képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét, illetve – ha ilyennel rendelkezik – egyéb elérhetőségét,

¹⁴⁵ Ld. a Kp. 8. §-t.

¹⁴⁶ Ld. a Kbt. 170. §-át.

- az alperes nevét, székhelyét és perbeli állását, továbbá – ha ismert – képviselője nevét, lakcímét vagy székhelyét,
- a vitatott közigazgatási tevékenység és az arról való tudomásszerzés módjának és idejének azonosítására alkalmas, illetve ahhoz szükséges adatot,
- azokat az adatokat, amelyekből a bíróság hatásköre és illetékessége megállapítható,
- a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával és
- a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet.

Fontos kiemelni, hogy a Kbt. szerint ilyenkor a közigazgatási per megindításának indoka nemcsak a Közbeszerzési Döntőbizottság jogszabálysértése lehet, hanem az a körülmény is, ha a felperes szerint a Közbeszerzési Döntőbizottság nem megfelelően értékelt, minősítette a kérelmezett korábbi eljárását, döntését a Kbt. szabályaira tekintettel.¹⁴⁷

A jogszabálysértésre való hivatkozás kapcsán a Legfelsőbb Bíróság 2/2011. (V. 9.) KK véleménye rámutatott, hogy „A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A felperes által megjelölt jogszabálysértés szabja meg a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a bíróság a közigazgatási határozatot felülvizsgálhatja. Ha a bíróság a keresetlevélben megjelölt jogszabálysértést nem állapítja meg, más – a megjelölttől érdemben eltérő – jogszabálysértésre a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezését nem alapíthatja.”

A keresetlevélhez *csatolni kell* azt az okiratot vagy annak másolatát,

- amelyre a felperes bizonyítékként hivatkozik,
- amely a képviselővel való eljárás esetén a képviselői jogosultságot igazolja, illetve
- amely a bíróság által hivatalból figyelembe veendő tény igazolásához szükséges.

Ha a felperes jogi képviselővel jár el, a keresetlevél tartalmazza a felperes jogi képviselőjének nevét, székhelyét, ügyvédi iroda esetén az ügyintéző nevét, több jogi képviselő esetén a hivatalos iratok kézbesítésére kijelölt jogi képviselő megjelölését, telefonos, illetve elektronikus elérhetőségét.¹⁴⁸

A keresetben kérhető

- a közigazgatási cselekmény hatályon kívül helyezése, megsemmisítése vagy megváltoztatása,
- a közigazgatási cselekmény elmulasztásának megállapítása,
- a közigazgatási cselekmény megvalósításának megtiltása,
- a közigazgatási jogviszonyból eredő kötelezettség teljesítésére kötelezés,
- a közigazgatási szerződéses jogviszonnyal vagy a közszolgálati jogviszonnyal kapcsolatban okozott kár megtérítésére kötelezés,
- a közigazgatási tevékenységgel előidézett jogsértés tényének vagy a közigazgatási jogviszony szempontjából lényeges egyéb ténynek a megállapítása.¹⁴⁹ Az ilyen kereseti kérelem akkor terjeszthető elő, ha az a felperes jogainak az alperessel szemben való megóvása érdekében szükséges, és a közigazgatási tevékenység vagy a jogviszony természeténél fogva, illetve valamely más okból az előbbieken említett kereseti kérelemnek nincs helye. A bíróság e feltételek fennállását mindig hivatalból vizsgálja.

A keresetlevelet kizárólag a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz lehet benyújtani, a *határozat kézbesítésétől számított tizenöt napon belül*.¹⁵⁰

¹⁴⁷ Ld. a Kbt. 170. § (1) bekezdését.

¹⁴⁸ Ld. a Kp. 17. §-át.

¹⁴⁹ Ld. a Kp. 38. §-át.

¹⁵⁰ Ld. a Kbt. 170. § (2) bekezdését.

A Közbeszerzési Döntőbizottság a keresetlevelet annak beérkezését követő tíz napon belül továbbítja a bírósághoz. A Közbeszerzési Döntőbizottság az ügy iratait a 40. § (1) bekezdése szerinti rendszerből kinyert elektronikus másolati formában is továbbíthatja a bíróság részére.¹⁵¹

A védírat az alperesnek a keresetlevélben foglaltakra tett nyilatkozata, amely vagy a keresetlevél visszautasítására irányul, vagy érdemi védekezést tartalmaz. A védíratban elő kell adni az annak alapjául szolgáló tényeket és ezek bizonyítékait.

A védíratot az alperes a keresetlevélnek, illetve az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg terjeszti elő.¹⁵²

Az elnök a keresetlevelet haladéktalanul, de legkésőbb a bírósághoz érkezését követő nyolc napon belül megvizsgálja annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e helye

- hiánypótlásnak,
- a keresetlevél áttételének,
- a keresetlevél visszautasításának vagy
- azonnali jogvédelem iránti kérelemről való döntésnek.¹⁵³

Hiánypótlási felhívásra abban az esetben kerülhet sor, ha a keresetlevél nem felel meg a törvény által meghatározott alaki követelményeknek, vagy azt kötelező jogi képviselő esetén nem jogi képviselő útján nyújtották be, ekkor a bíróság a felperest a hiányok megjelölése mellett, rövid határidő tűzésével azok pótlására hívja fel. A felhívásban a bíróság ilyenkor tájékoztatja a felperest a hiánypótlás módjáról, és figyelmezteti a hiánypótlás elmaradásának következményeire.¹⁵⁴ Sajátos hiányosságnak tekinthető, amennyiben a keresetlevél nem tartalmazza a jogsérelem megjelölését. Az ilyen hiány pótlása csak a keresetindítási határidőn belül lehetséges.

A Kp. egy igen szigorú szabálya, hogy a bíróság a hiánypótlási felhívás mellett a jogi képviselőt pénzbírsággal sújthatja, ha

- az általa szerkesztett keresetlevél nem felel meg a törvényben meghatározott alaki követelményeknek,
- nem csatolta a meghatalmazását, vagy
- az általa képviselt fél elmulasztotta az eljárási illeték megfizetésére vonatkozó kötelezettség teljesítését.

A Kbt. speciális szabályai szerint a perben a hiánypótlásra legfeljebb nyolcnapos határidő adható, amely indokolt esetben egyszer, legfeljebb nyolc nappal meghosszabbítható.¹⁵⁵

Amennyiben a keresetlevélből vagy mellékleteiből az tűnik ki, hogy nem megfelelő bíróságon terjesztették elő, azaz az ügy más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, és ez a bíróság vagy hatóság az iratokból megállapítható, a bíróság a keresetlevelet ehhez a bírósághoz vagy hatósághoz *átteszi*. A bíróság az áttételről a keresetlevél bíróságra érkezésétől számított nyolc napon belül határoz.¹⁵⁶

¹⁵¹ Ld. a Kbt. 170. § (2) bekezdését.

¹⁵² Ld. a Kp. 42. §-át.

¹⁵³ Ld. a Kp. 45. §-át.

¹⁵⁴ Ld. a Kp. 46. §-át.

¹⁵⁵ Ld. a Kbt. 171. § (3) bekezdését.

¹⁵⁶ Ld. a Kp. 47. § -át.

A Döntőbizottság közigazgatási hatósági eljárásához hasonlóan a bíróság számára is biztosítja a törvény a kérelem visszautasításának lehetőségét. Ezt a Kp. *a keresetlevél visszautasításának* hívja. Erre abban az esetben kerülhet sor,¹⁵⁷ ha

- a perre a magyar bíróság joghatósága kizárt,
- a kereseti kérelem elbírálása más bíróság vagy más hatóság hatáskörébe tartozik, vagy a perre más bíróság illetékes, de az áttétel szabályai a szükséges adatok hiányában nem alkalmazhatóak,
- a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indítja,
- a felperes olyan közigazgatási tevékenység jogszerűségét vitatja, amelynek vizsgálatát törvény kizárja,
- a felperes anélkül indít pert, hogy bármely fél a vitatott tevékenységgel szemben jogszabály által biztosított közigazgatási jogorvoslatot kimerítette volna, vagy a pert más közigazgatási eljárásnak kell megelőznie,
- a felek között ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára – akár ugyanazon bíróság, akár más közigazgatási ügyben eljáró bíróság előtt – per már folyamatban van,
- a vitatott közigazgatási tevékenység jogszerűségére nézve ugyanazon a jogalapon már jogerős ítéletet hoztak,
- a félnek nincs perbeli jogképessége, vagy a fél törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött határidő alatt sem pótolták,
- a felperes a keresetindítási határidőt elmulasztja, és igazolási kérelmet nem terjeszt elő, vagy azt a bíróság elutasítja,
- a felperes a hiánypótlási felhívás teljesítésére rendelkezésre álló határidőben a keresetlevelet nem, vagy újból hiányosan nyújtotta be, és emiatt a keresetlevél nem bírálható el,
- a felperes keresetindítási határidőn belül nem jelölte meg a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet,
- a beadványok elektronikus előterjesztésére köteles felperes vagy a jogi képviselő a keresetlevelet nem elektronikus úton vagy elektronikus úton, de nem a jogszabályban meghatározott módon terjeszti elő.

A bíróság ilyenkor a keresetlevelet visszautasító végzést közli a felperessel és intézkedéséről az alperest is értesíti. A keresetlevelet visszautasító végzés ellen egyébként önálló fellebbezésnek van helye.

d) Az azonnali jogvédelem

A közbeszerzési perekben is különleges jelentősége van az ún. azonnali jogvédelem intézményének.¹⁵⁸

Ennek alapszabálya szerint az, akinek jogát, jogos érdekét a közigazgatási tevékenység vagy az azzal előidézett helyzet fenntartása sérti, a közvetlenül fenyegető hátrány elhárítása, a vitássá tett jogviszony ideiglenes rendezése, illetve a jogvitára okot adó állapot változatlan fenntartása érdekében a perre hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságtól az eljárás során bármikor azonnali jogvédelmet kérhet.

¹⁵⁷ Ld. a Kp. 48. §-át.

¹⁵⁸ Ld. a Kp. 50. §-át.

A Kp. szerint azonnali jogvédelem keretében különböző intézkedések kérhetők a bíróságtól, így

- *a halasztó hatály elrendelése*: ha a keresetlevél benyújtásának nincs halasztó hatálya, a bíróság elrendelheti annak részleges vagy teljes halasztó hatályát. A halasztó hatály elrendelése esetén a közigazgatási cselekmény nem hajtható végre, annak alapján jogosultság nem gyakorolható, és egyéb módon sem hatályosulhat.¹⁵⁹A Kbt. szerint, ha a keresetlevél a keresetlevél benyújtása halasztó hatályának elrendelésére irányuló kérelmet tartalmaz, a bíróság a kérelemről a keresetlevél bírósághoz érkezését követő öt napon belül dönt;¹⁶⁰
- *a halasztó hatály feloldása*: ha a keresetlevél benyújtásának halasztó hatálya van, azt a bíróság részben vagy egészen feloldhatja. A halasztó hatály feloldása esetén a közigazgatási cselekmény végrehajtható, annak alapján jogosultság gyakorolható, és egyéb módon is hatályosulhat.
- *ideiglenes intézkedés*: ahogyan arról már a Döntőbizottság kapcsán is szóltunk, bizonyos esetekben lehetőség van egyes jogi helyzetek ideiglenes jellegű orvoslására. Ha ugyanis a halasztó hatály elrendelése vagy feloldása az azonnali jogvédelem biztosítására nem alkalmas, a bíróság – a perben hozandó határozat, illetve törvény keretei között – bármely, a jogvédelem azonnali biztosításához szükséges intézkedést tehet. Ennek szükségességét a bíróság a rendelkezésére álló információk alapján dönti el, és azzal kapcsolatban bizonyításnak csak akkor van helye, ha a kérelem e nélkül nem bírálható el. A teljesítési határidő – ha a bíróság másként nem rendelkezik – az ideiglenes intézkedés közlését követő napon kezdődik.¹⁶¹
- *előzetes bizonyítás elrendelése*: A bíróság előzetes bizonyítást rendel el, ha valószínűsíthető, hogy a bizonyítás a per folyamán vagy annak későbbi szakában már nem lenne sikeresen lefolytatható, illetve jelentős nehézséggel járna, vagy a bizonyítás előzetes lefolytatása elősegíti a per észszerű időn belül történő befejezését. A kérelemben ilyenkor meg kell jelölni a bizonyítani kívánt tényeket, az azokra vonatkozó bizonyítékokat és azokat a körülményeket, amelyek alapján előzetes bizonyításnak helye van. Az előzetes bizonyítás iránti kérelemnek helyt adó végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.¹⁶²

Az azonnali jogvédelem iránti kérelmet a bírósághoz kell benyújtani, ha azt nem a keresetlevéllel együtt nyújtják be. A bíróság a kérelem benyújtásáról az alperest haladéktalanul, de legkésőbb három napon belül értesíti.

A kérelemben részletesen meg kell jelölni azokat az indokokat, amelyek az azonnali jogvédelem szükségességét megalapozzák, és az ezek igazolására szolgáló okiratokat csatolni kell. A kérelmet megalapozó tényeket valószínűsíteni kell.

Nincs helye ugyanakkor azonnali jogvédelemnek, ha a közigazgatási cselekmény jogerős bírósági határozat végrehajtását szolgálja.

A bíróság tanácsa az azonnali jogvédelem iránti kérelemről a bírósághoz érkezésétől számított tizenöt napon belül dönt. Hiánypótlásnak ilyenkor nincs helye.

Nagyon fontos szabály a Kp.-ban, hogy a bíróság az arányosság elve alapján, a közérdek és valamennyi fél szempontjából azt mérlegeli, hogy az azonnali jogvédelem elmaradása nem okoz-e súlyosabb hátrányt, mint amilyennel az azonnali jogvédelem biztosítása járna.

¹⁵⁹ Ld. a Kp. 52. §-át.

¹⁶⁰ Ld. a Kbt. 171. § (2) bekezdését.

¹⁶¹ Ld. a Kp. 54. §-át.

¹⁶² Ld. a Kp. 55. §-át.

Az azonnali jogvédelem tárgyában hozott végzés ellen a közléstől számított nyolc napon belül van helye fellebbezésnek, amelyről a másodfokú bíróság nyolc napon belül dönt. A kérelem elutasítását követően ismételt, azonos ténybeli és jogi alapon benyújtott kérelmet megtagadó végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés az eljárást befejező határozat jogerőre emelkedésével veszti hatályát, ha azt a bíróság tanácsa az eljárás során a felek kérelmére vagy hivatalból nem helyezte hatályon kívül. A bíróság ettől eltérő időpontot is megállapíthat, amely nem lehet későbbi, mint a perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő utolsó napja.

A bíróság tanácsa az eljárás során több azonnali jogvédelmi eszközt is alkalmazhat. Az azonnali jogvédelmet biztosító végzés indokolásában utalni kell a korábban elrendelt azonnali jogvédelmi eszközzel való kapcsolatra.¹⁶³

e) A bíróság tárgyalásának előkészítése és a tárgyalás kitűzése

Amennyiben hiánypótlásnak, a keresetlevél áttételének, illetve a keresetlevél visszautasításának megtételére nincs szükség, vagy a fél hiánypótlási kötelezettségének eleget tett, az elnök a keresetlevelet *ún. előkészítő tanácsülésre* terjeszti elő. A tanácsulást ilyenkor a keresetlevél bíróságra érkezésétől számított tizenöt napon belül kell megtartani. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tanácsülés megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.¹⁶⁴

Az előkészítő tanácsülésen túl a bíróság számos további *perelőkészítő intézkedést* eszközöl¹⁶⁵ a per előkészítése során: a bíróság a tárgyalás előkészítése, valamint az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása céljából minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben elbírálható legyen. Az intézkedésnek a tárgyalás kitűzése előtt, szükség esetén az eljárás során bármikor helye van.

Ennek keretében a bíróság

- *bizonyítást rendelhet el*: A bíróság az első tárgyalást megelőzően is elrendelhet bizonyítást, az első tárgyalásra tanút vagy szakértőt idézhet.¹⁶⁶
- *iratokat szerezhet be más bíróságtól vagy hatóságtól*: Ha a keresetlevél vagy a védirat mellékletei nem tartalmazzák azokat az iratokat, amelyek nélkül a jogvita nem dönthető el, és azokat a fél nem tudja beszerezni, a bíróság hivatalból megkeresi az irat kiállítóját a szükséges iratok beszerzése végett. Ha az iratok beszerzése hatvan napnál előreláthatóan hosszabb időt venne igénybe, a bíróság az eljárást az iratok bírósághoz történő beérkezéséig felfüggesztheti. A tárgyalást az iratok beérkezését követően haladéktalanul ki kell tűzni.¹⁶⁷
- *elrendelheti a felek meghallgatását*: A bíróság kivételesen a tárgyaláson kívül is meghallgathatja a feleket. Ilyenkor meghallgatásra idézi azt a felet, akinek személyes meghallgatása törvény rendelkezése alapján szükséges. A meghallgatásról a bíróság a feleket értesíti, és a személyes meghallgatásról készült jegyzőkönyvet a tárgyaláson ismerteti.

A bíróság elrendelheti azt is, hogy a fél meghallgatására elektronikus hírközlő hálózat útján kerüljön sor.

¹⁶³ Ld. a Kp. 51. §-át.

¹⁶⁴ Ld. a Kp. 56. §-át.

¹⁶⁵ Ld. a Kp. 57. §-át.

¹⁶⁶ Ld. a Kp. 61. §-át.

¹⁶⁷ Ld. a Kp. 62. §-át.

A fél ilyenkor a meghallgatáson képviselővel is eljárhat, nyilatkozatát azonban személyesen kell megtennie.¹⁶⁸

*A felek között egyezség létrehozását kísérelheti meg.*¹⁶⁹ a bíróság a felek között a lentiekben jelzett egyezség létrehozását a tárgyalás kitűzését megelőzően is megkísérelheti.

A bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül intézkedik *a tárgyalási határnap kitűzéséről.*¹⁷⁰

Az első tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő hatvan napon belül megtartható legyen. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére, a tárgyalás megtartására előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.

A tárgyalást – törvény eltérő rendelkezésének hiányában – a bíróság hivatalos helyiségébe kell kitűzni és csak fontos okból lehet ettől eltérni és a tárgyalást más helyre kitűzni.

Az első tárgyalást a Kp. szerint úgy kell kitűzni, hogy a védírat felperessel történő közlése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze. A tárgyalási időközöt a bíróság csak sürgős esetben jogosult lerövidíteni.

A tárgyaláson való kötelező megjelenés eszköze *az idézés*. A bíróság a feleket a per tárgyalására idézi, mégpedig akként, hogy az első tárgyalásra szóló idézéshez csatolni kell azokat a beadványokat, amelyek közlésére korábban nem került sor.¹⁷¹

A tárgyalást megelőzően csak a Kp.-ban¹⁷² meghatározott nyilatkozatokra kerülhet sor.

Az idézésben a bíróság felhívja a felperest és az érdekeltet arra, hogy a védíratban foglaltakra a tárgyalást megelőzően írásban nyilatkozhat, valamint figyelmezteti a feleket arra, hogy a tárgyaláson csak szóban tehetnek nyilatkozatot.

A Kbt. 171. § (1) bekezdése szerint a bíróság a védíratot legkésőbb nyolc napon belül küldi meg a felperes részére. A bíróság a közbeszerzési ügy ajánlatkérőjét felhívhatja a 40. § (1) bekezdése szerinti rendszerben rendelkezésre álló adatok esetében az adatok hozzáférhetővé tételére, amelynek az ajánlatkérő haladéktalanul köteles eleget tenni.

A bíróság a határidőt követően előterjesztett nyilatkozatot mellőzheti.

Ahogy arra utaltunk, a közigazgatási perben is lehetőség van egyezség létrehozására. A Kp. szerint, ha a jogvita tárgya lehetővé teszi és jogszabály nem zárja ki, a bíróság a felek közt *egyezség létrehozását kíséri meg*, ha erre az ügy körülményei alapján észszerű időn belül esély mutatkozik.¹⁷³ Amennyiben az egyezség a jogszabályoknak megfelelő tartalommal létrejön, a bíróság azt végzésbe foglalva jóváhagyja.¹⁷⁴

¹⁶⁸ Ld. a Kp. 63. §-át.

¹⁶⁹ Ld. a Kp. 64. §-át.

¹⁷⁰ Ld. a Kp. 58. §-át.

¹⁷¹ Ld. a Kp. 59. §-át.

¹⁷² Ld. a Kp. 60. §-át.

¹⁷³ Ld. a Kp. 65. §-át.

¹⁷⁴ Ld. a Kp. 67. §-át.

Amennyiben a tárgyalás kitűzésére sor került a bíróság tárgyalását az elnök vezeti.¹⁷⁵

Az elnök

- ügyel a tárgyalás méltóságára és rendjére,
- felhívja a figyelmet a tényelődások tisztázatlanságára, azok értelmezésére, kiegészítésére, és az ellentmondások feloldására,
- ügyel arra, hogy a felek és az érdekeltek a tényállításaikat, nyilatkozataikat és bizonyítási indítványukat időben terjesszék elő,
- a jogvita ténybeli és jogi vonatkozásait a felekkel megtárgyalja,
- tájékoztatja a feleket a köztudomásúként ismert, valamint a bíróság hivatalos tudomásának körébe tartozó, az ügy szempontjából lényeges tényekről,
- meghatározza a bizonyítási cselekmények, valamint a felek meghallgatásának sorrendjét, továbbá elsőként tehet fel kérdést a tanúnak és a szakértőnek,
- a tárgyalás során bármikor szót adhat az eljáró tanács tagjainak.

A tárgyalás nyilvánosságára, a felvételkészítésre és a pervezetésre egyébként a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.

A tárgyalás menetéről annyit érdemes megjegyezni, hogy

- a tárgyalás megnyitása után az elnök vagy az általa kijelölt bíró ismerteti a keresetlevelet, a védiratot, valamint a feleknek a tárgyalást megelőzően előterjesztett nyilatkozatait, továbbá a szükséges mértékben az ügy iratait;
- az ismertetés után a felek az elhangzottakra észrevételt tehetnek, további ismertetést kérhetnek, saját beadványaikat ismertethetik, kérelmeiket, nyilatkozataikat kiegészíthetik. A felek a tárgyaláson szóban nyilatkozhatnak. Ilyenkor a bíróság a szóbeli nyilatkozat előterjesztésére az ügy körülményei alapján észszerű időkeretet állapíthat meg.
- ha a jogvita tárgya és körülményei ezt lehetővé teszik, a felek nyilatkozatait követően a bíróság a felek között egyezség létrehozását kísérli meg, feltéve, hogy valamennyi fél és érdekelt jelen van vagy ahhoz előzetesen hozzájárult.¹⁷⁶
- a tárgyalás elhalasztásának csak indokolt esetben, az ok megjelölésével van helye. A tárgyalás elhalasztása esetén a bíróság a megidézettek – ha erre mód van – előzetesen értesíti, és egyidejűleg intézkedik az új tárgyalási határnap kitűzéséről;¹⁷⁷
- ha a személyes meghallgatásra szabályszerűen idézett fél a tárgyaláson nem jelent meg, vagy csak a képviselője van jelen, a tárgyalást ebből az okból csak akkor lehet elhalasztani, ha a személyes meghallgatás a per érdemi eldöntésének lényeges előfeltétele;¹⁷⁸
- olyan is előfordulhat, hogy a fél képviselője a tárgyaláson képviseleti jogosultságát igazolni nem tudja, ilyenkor a bíróság a tárgyalást ebből az okból csak akkor halaszthatja el, ha a per a rendelkezésre álló iratok alapján nem dönthető el. Ha a képviselőként megjelent személy a képviseleti jogosultságát nyolc napon belül nem igazolja, vagy a fél újabb képviselőt nem hatalmaz meg, és személyesen sem jár el, a megismételt tárgyaláson a bíróság – ha ennek feltételei fennállnak – ítéletet hoz;¹⁷⁹
- a felek indokolt közös kérelmére a bíróság egy alkalommal a tárgyalást legfeljebb hatvan napra elhalaszthatja, ha az megítélése szerint a jogvita észszerű időn belüli rendezését elősegíti.¹⁸⁰

¹⁷⁵ Ld. a Kp. 71. §-át.

¹⁷⁶ Ld. a Kp. 72. §-át.

¹⁷⁷ Ld. a Kp. 73. § (1) bekezdését.

¹⁷⁸ Ld. a Kp. 73. § (2) bekezdését.

¹⁷⁹ Ld. a Kp. 73. § (3) bekezdését.

¹⁸⁰ Ld. a Kp. 73. § (6) bekezdését.

- ha a bíróság a tárgyalás előkészítése során bizonyítást rendel el, az elnök gondoskodik arról, hogy a bizonyítási eszközök a tárgyaláson rendelkezésre álljanak. A felek a bizonyítás eredményére a tárgyaláson ilyenkor szóban észrevételeket tehetnek. Ha a tárgyalást további bizonyítás szükségessége miatt kell elhalasztani, a bíróság tizenöt nappal nem rövidebb határidőt állapíthat meg írásbeli nyilatkozat előterjesztésére.
- végezetül a bíróság a tárgyalást berekeszti, ha a per a határozathozatalra megérett, ekkor a bíróság figyelmezteti a feleket, hogy összefoglaló nyilatkozataik megtételét követően a tárgyalást berekeszti. A bíróság a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyithatja, ha valamely kérdés további tárgyalása szükséges. Újból meg kell nyitni a tárgyalást, és új tárgyalási határnapot kell kitűzni, ha a tárgyalás berekesztése és a határozathozatal között a bírák személyében változás állt be.¹⁸¹

A tárgyalás tartását a felperes a keresetlevélben, az alperes a védiratban kérheti. Tárgyalás tartása a perbelépési kérelemben, illetve a perbevonásától vagy a perbeállításától számított tizenöt napon belül is kérhető. A tárgyalás tartása iránti kérelem elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

Olyan eset is előfordulhat azonban, hogy *a bíróság nem tart tárgyalást*, amennyiben egyik fél sem kérte tárgyalás tartását, és azt a bíróság sem tartja szükségesnek. Ilyenkor a bíróság az ügy érdemében tárgyaláson kívül határoz.

Ennek egy másik esete, amikor az alperes a keresetet az első tárgyalást megelőzően teljes egészében alaposnak ismeri el, vagy a közigazgatási cselekmény olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni, ebben az esetben a bíróság a pert tárgyaláson kívül bírálhatja el.

Nem lehet a pert ugyanakkor tárgyaláson kívül elbírálni, ha – az okirati bizonyítást ide nem értve – bizonyítást kell lefolytatni. Ha a bizonyítás lefolytatásának szükségessége a tárgyaláson kívüli elbírálás során merül fel, a per elbírálására a bíróság tárgyalást tűz ki.¹⁸²

f) A perbeli bizonyítás szabályai

A közigazgatási perben bizonyítási indítvány előterjesztésére, illetve bizonyítási eszköz rendelkezésre bocsátására legkésőbb az első tárgyaláson van lehetőség.

A megelőző eljárás idején fennálló, de a megelőző eljárásban nem értékelt tényre, körülményre a felperes vagy az érdekelt akkor hivatkozhat, ha azt a megelőző eljárásban a közigazgatási szerv az arra való hivatkozása ellenére nem vette figyelembe, azt önhibáján kívül nem ismerte, illetve arra önhibáján kívül nem hivatkozott.

Amennyiben a megelőző eljárás hivatalból indult, és a fél az abban megállapított tényállás megalapozatlanságát, hiányosságát vagy iratellenességét valószínűsíti, a bíróság a közigazgatási szervet a tényállás valóságának bizonyítására kötelezi.¹⁸³

A megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye a bíróság által kirendelt szakértő szakvéleményének minősül. A perben ugyanazon szakkérdés tárgyában szakértőként elsősorban a megelőző eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő alkalmazandó.¹⁸⁴

A bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben, a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli.

Emellett a bíróság hivatalból is elrendelheti a bizonyítást

- az olyan tény, körülmény alátámasztására szolgáló bizonyítékok tekintetében, amelyeket hivatalból kell figyelembe vennie,

¹⁸¹ Ld. a Kp. 76. §-át.

¹⁸² Ld. a Kp. 77. §-át.

¹⁸³ Ld. a Kp. 79. §-át.

¹⁸⁴ Ld. a Kp. 80. §-át.

- ha törvény így rendelkezik.

A bíróság ilyenkor a bizonyítás hivatalbóli elrendeléséről a feleket tájékoztatja, és felhívja őket észrevételeik, és az ezekre vonatkozó bizonyítékok – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékok – előterjesztésére.¹⁸⁵

g) Az eljárás megszüntetése

A bíróság az eljárást bármely szakaszában *megszünteti*, ha

- a keresetlevél visszautasításának lett volna helye,
- a felperes törvényes képviselőjét mellőzték, és e hiányt a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig sem pótolták,
- a felperes keresetétől elállt,
- a felperes halála vagy megszűnése esetén a bíróság a perbelépésre vagy perbevonásra irányuló kérelmet elutasítja,
- a meghalt vagy megszűnt felperesnek nincs jogutódja, a jogutód nem lép perbe vagy őt nem vonják perbe,
- a jogi képviselő közreműködésével eljárni köteles felperes a hiányzó vagy megszűnt jogi képviselőtől pótlásáról felhívás ellenére a törvényben meghatározott vagy bíróság által megállapított határidő alatt nem gondoskodik,
- a közigazgatási szerv vagy jogorvoslati szerve a jogsérelmet a kereseti kérelemnek eleget téve orvosolta,
- a bíróság az alperes kérelmére a külföldi felperest a perrel felmerülő költségek fedezése végett biztosítékadásra kötelezte, de a felperes a kitűzött, illetve meghosszabbított határidő alatt vagy legkésőbb az annak lejártát közvetlenül követő tárgyalás berekesztéséig biztosítékot nem adott.¹⁸⁶

Emellett a bíróság *megszüntetheti* az eljárást, ha a felperes a kérelmére kitűzött tárgyalást elmulasztja, vagy a megadott elérhetőségein nem tartható a felperessel kapcsolat, és az alperes az eljárás folytatását nem kéri.¹⁸⁷

h) A bíróság döntései

A határozatok fajtái a Kp.-ben a közigazgatási eljárási szakaszhoz hasonlóan érdemi és eljárási természetűek lehetnek: a bíróság *a per érdemében ítélettel, a per során felmerült minden más kérdésben pedig végzéssel dönt.*¹⁸⁸

A Kbt. szerint, ha nincs szükség bizonyítási eljárás lefolytatására, vagy tárgyaláson kívüli eljárás esetén a bíróság hatvan napon belül dönt.¹⁸⁹

A bíróság *döntési jogosítványának azonban vannak bizonyos korlátai.*¹⁹⁰

- a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja, mégpedig – ha törvény eltérően nem rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján;

A tiltott keresetváltogatással kapcsolatban a Kúria kiemelte, hogy a közigazgatási perben sajátos szabályok érvényesülnek, melyek a jogszerűségi felülvizsgálatból

¹⁸⁵ Ld. a Kp. 78. §-át.

¹⁸⁶ Ld. a Kp. 81. §-át.

¹⁸⁷ Ld. a Kp. 82. §-át.

¹⁸⁸ Ld. a Kp. 84. §-át.

¹⁸⁹ Ld. a Kbt. 172. § (5) bekezdését.

¹⁹⁰ Ld. a Kp. 85. §-át.

erednek, azaz nem lehet időbeli korlát nélkül új tényekre hivatkozni vagy új jogszabálysértéseket megjelölni.¹⁹¹

A közigazgatási határozat törvényessége csak úgy ítéltető meg, ha a bíróság azt a meghozatala időpontjában hatályos jogszabályokkal veti össze, illetve az eljárás megindításakor az eljárás alapjául szolgáló tényálláshoz viszonyítva ítéli meg. Az idő múlása, a jogszabályok módosulása és a körülmények változása nem tehet egy határozatot jogszerűvé vagy jogsértővé. A KGD 2010.189. számú eseti döntés megfogalmazta, az a tény is határozathozatalkor fennálló, amelyről a hatóság korábban nem szerzett tudomást, csak a perben került tisztázásra, és amelynek figyelembevételével dönthető el a jogvita.¹⁹²

- a bíróság hivatalból veszi figyelembe
 - a vitatott közigazgatási cselekmény semmisségi vagy törvényben meghatározott más érvénytelenségi okát, illetve az olyan lényeges alaki hiányosságot, amely miatt a közigazgatási cselekményt nem létezőnek kell tekinteni,
 - a közigazgatási cselekménynek az ügyben nem alkalmazandó jogszabályi rendelkezésre alapítását,
 - a törvényben meghatározott egyéb tényt vagy körülményt.
- a bíróság a hivatalbóli vizsgálat elrendeléséről a feleket tájékoztatja, egyúttal felhívja a feleket, hogy észrevételeiket és az azokra vonatkozó bizonyítékokat – vagy a bíróság által meghatározott bizonyítékokat – terjesszék elő;
- a mérlegelési jogkörben megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűsége körében a bíróság azt is vizsgálja, hogy a közigazgatási szerv hatáskörét a mérlegelésre való felhatalmazásának keretei között gyakorolta-e, a mérlegelés szempontjai és azok okszerűsége a közigazgatási cselekményt tartalmazó iratból megállapíthatóak-e;
- a bíróságot határozatának meghozatalában más hatóság döntése, illetve az abban megállapított tényállás fő szabály szerint nem köti.

A bíróság érdemi döntése *az ítélet*, amelyben a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemről döntést kell hozni. Kivételesen lehetőség van arra is, hogy a bíróság egyes kereseti kérelmekről vagy a kereseti kérelemnek önállóan elbírálható egyes részeiről részítélettel is határozzon, ha ebben a vonatkozásban további tárgyalásra nincs szükség.

A Kp. nagyon fontos rendelkezése, hogy amennyiben a bíróság úgy dönt, hogy a közigazgatási hatóságnak meg kell ismételnie az eljárását, a bíróságnak a közigazgatási szervnek határozott, a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedő iránymutatást kell adnia az ítéletben elrendelt új eljárás, vagyis a megismételt eljárás lefolytatására vagy cselekmény megvalósítására vonatkozóan.

Sajátos, a közigazgatási hatósági szakaszban nem ismert jogintézmény az ún. közbenső ítélet. Ennek az a lényege, hogy a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűségéről dönt előzetesen, vagy a perben érvényesített jog fennállását előzetesen megállapíthatja, ha a közigazgatási tevékenység jogszabályszerűsége vagy a keresettel érvényesített jog fennállása és az ennek alapján a felet megillető követelés vagy őt terhelő fizetési kötelezettség összege tekintetében a vita elkülöníthető.

¹⁹¹ Ld. a Kúria Kfv.I.35.206/2015/4. számú ítéletét.

¹⁹² Ld. a Kúria Kfv.I.35.697/2011/3. számú ítéletét.

A bíróság a kihirdetett ítélet rendelkező részét a kihirdetést követő munkanaptól a bíróság kezelőirodáján a felek számára elérhetővé teszi.

Tekintsük át, milyen döntést hozhat a bíróság:

- A bíróság *a keresetet elutasítja*, ha
 - a kereset alaptalan,
 - a felperes jogának vagy jogos érdekének közvetlen sérelme nem állapítható meg,
 - olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt.¹⁹³

- *a keresetnek helyt ad*, ha a bíróság a jogsértést – a kereset alapján vagy hivatalból – megállapítja,
 - a közigazgatási cselekményt megváltoztatja, megsemmisíti vagy hatályon kívül helyezi,
 - szükség esetén a közigazgatási cselekmény megsemmisítése vagy hatályon kívül helyezése mellett a közigazgatási szervet új eljárásra kötelezi,
 - a közigazgatási szervet marasztalja, vagy
 - az előzőekben említett egyes jogkövetkezményeket együttesen is alkalmazhatja.

A jogsértés megállapítása esetén a bíróság hivatalból kötelezi a közigazgatási szervet a tevékenység jogsértő következményének elhárítására.¹⁹⁴

- *a jogsértő közigazgatási cselekményt megváltoztatja*, ha
 - az ügy természete azt megengedi, a tényállás megfelelően tisztázott, és a rendelkezésre álló adatok alapján a jogvita véglegesen eldönthető; illetve
 - ha az ügy természete azt megengedi, a bíróság a közigazgatási cselekményt akkor is megváltoztatja, ha a megismételt eljárásban a közigazgatási szerv a bíróság jogerős ítéletével ellentétes cselekményt tett.¹⁹⁵

Megváltoztatásnak úgy is helye van, hogy a bíróság a fizetési kötelezettség megváltoztatott összegének megállapítása nélkül annak kiszámítására az ítéletben pontos iránymutatást ad.

A közigazgatási szerv a bíróság ítéletének közlését követően haladéktalanul, de legkésőbb tizenöt napon belül kiszámítja a fizetési kötelezettség pontos összegét, és arról tájékoztatja a bíróságot, a felperest és az érdekeltet. A felperes és az érdekelt nyolc napon belül vitathatja a számítás helyességét, annak megalapozottsága esetén a bíróság a kötelezettség ismételt kiszámítását rendelheti el.

A fizetési kötelezettség összege a bíróság általi jóváhagyással az ítélet részévé válik. A perorvoslati kérelem benyújtására nyitva álló határidő a jóváhagyó végzés közlését követő napon kezdődik. A közigazgatási szerv számítása ellen egyébként jogorvoslatnak nincs helye.¹⁹⁶

¹⁹³ Ld. a Kp. 88. §-át.

¹⁹⁴ Ld. a Kp. 89. §-át.

¹⁹⁵ Ld. a Kp. 90. §-át.

¹⁹⁶ Ld. a Kp. 91. §-át.

A megváltoztatás tekintetében a Kbt. sajátos szabályokat is meghatároz:

- ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát megváltoztatja – ideértve a bírság összegét is – alkalmazhatja a 165. § (3), (6), (8)-(10) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket.¹⁹⁷
- Ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatának megváltoztatása körében megállapítja a szerződés semmisségére vonatkozó, a Kbt. 137. § (1) bekezdése szerinti jogsértés megvalósulását, hivatalból vizsgálja a 137. § (3) bekezdésének¹⁹⁸ alkalmazhatóságát, és ítéletében megállapítja a jogsértésre tekintettel a szerződés semmisségét vagy azt, hogy a 137. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállására tekintettel nem semmis. Ha a bíróság ilyenkor megállapítja, hogy a szerződés nem semmis, bírságot szab ki, amelynek összege – az eset

¹⁹⁷ A Kbt. hivatkozott rendelkezései szerint: (3) Amennyiben a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatában jogsértést állapít meg,

a) a közbeszerzési eljárás befejezése előtt felhívhatja a jogsértőt az e törvénynek megfelelő eljárásra, illetve az ajánlatkérő döntésének meghozatalát feltételhez kötheti;

b) megsemmisítheti az ajánlatkérőnek a közbeszerzési eljárás során hozott vagy azt lezáró döntését, ha e döntés alapján a szerződést még nem kötötték meg;

c) elrendelheti az ajánlattevőnek a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékéből való törlését;

d) bírságot szabhat ki a jogsértő szervezettel vagy személlyel, valamint a jogsértésért felelős személlyel vagy a szervezettel jogviszonyban álló, a jogsértésért felelős személlyel és szervezettel szemben.

(6) A Közbeszerzési Döntőbizottság a jogsértés megállapítása mellett bírságot szab ki, ha

a) a jogsértés a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével valósult meg;

b) a felek a szerződéskötési moratóriumra vonatkozó szabályok megsértésével kötöttek szerződést;

c) a szerződést hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás eredményeként úgy kötötték meg, hogy nem álltak fenn a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás alkalmazhatóságának feltételei;

d) az ajánlatkérő hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás esetén elmulasztotta a Közbeszerzési Hatóság előzetes értesítését;

(8) A Közbeszerzési Döntőbizottság a (2) bekezdés f) pontja alapján a jogsértés megállapítása mellett köteles az ajánlattevőt, alvállalkozót vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt – a (11) bekezdésében foglaltak figyelembevételével – fél évtől három évig terjedő időszakra eltiltani a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, ha

a) az a közbeszerzési eljárás során, illetve közbeszerzési eljárással kapcsolatban hamis adatot szolgáltatott vagy hamis nyilatkozatot tett és a kizárásnak a 62. § (1) bekezdés i) pontja szerinti feltételei fennállnak;

b) az a közbeszerzési eljárásban megkísérelte jogtalanul befolyásolni az ajánlatkérő döntéshozatali folyamatát, vagy olyan bizalmas információt kísérelt megszerezni, amely jogtalan előnyt biztosítana számára a közbeszerzési eljárásban.

(9) A Közbeszerzési Döntőbizottság a (2) bekezdés f) pontja alapján a jogsértés megállapítása mellett köteles az ajánlattevőt, alvállalkozót vagy a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt – a (11) bekezdésben foglaltak figyelembevételével – eltiltani a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, ha a 25. § szerinti összeférhetetlenségből, illetve a közbeszerzési eljárás előkészítésében való előzetes bevonásból eredő versenytorzulást az adott eljárásban való részvételtől való eltiltásán kívül nem lehet más, kevésbé kényszerítő intézkedésekkel hatékonyan orvosolni.

(10) A (8) bekezdés alkalmazásában a Közbeszerzési Döntőbizottság az ajánlattevőt, alvállalkozót, illetve a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt nemcsak a jövőre nézve, hanem a vizsgált közbeszerzési eljárásban, továbbá egyéb folyamatban lévő közbeszerzési eljárás vonatkozásában is köteles eltiltani a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, illetve a szerződés megkötésétől, ha az érintett eljárásokban az eljárás eredményének megküldésére még nem került sor. A (9) bekezdés szerinti esetben a Közbeszerzési Döntőbizottság az ajánlattevőt, alvállalkozót, illetve a közbeszerzési eljárásban részt vett más szervezetet vagy személyt kizárólag a vizsgált közbeszerzési eljárásban tilthatja el a közbeszerzési eljárásban való részvételtől, illetve a szerződés megkötésétől.

¹⁹⁸ Ld. a Kbt. 137. § (3) bekezdését: Az (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a szerződés teljesítéséhez. A szerződéshez közvetlenül kapcsolódó gazdasági érdek (így különösen a késedelmes teljesítésből, az új közbeszerzési eljárás lefolytatásából, a szerződő fél esetleges változásából vagy az érvénytelenségből következő kötelezettségekből eredő költség) nem tekinthető kiemelkedően fontos közérdeknek, a szerződés érvényességéhez fűződő további gazdasági érdekek pedig kizárólag akkor, ha a szerződés érvénytelensége aránytalan következményekkel járna.

összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

- Ha a bíróság megállapítja a szerződés érvénytelenségét, egyúttal megvizsgálja, hogy a teljesített szolgáltatások jellegére tekintettel a szerződéskötés előtt fennállott helyzet természetben visszaállítható-e. Ha megállapítja, hogy az eredeti állapot helyreállítása a szerződés érvénytelenségéből fakadó jogkövetkezmények alkalmazása körében nem lesz lehetséges, bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.
- A bíróság a közigazgatási cselekményt – a közlésére visszamenőleges hatállyal – *megsemmisíti*, ha
 - a közigazgatási cselekmény semmis vagy jogszabályban meghatározott okból érvénytelen, vagy olyan lényeges alaki hiányosságban szenved, amely miatt nem létezőnek kell tekinteni,
 - a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható,
 - a közigazgatási szerv cselekményét kizárólag az ügyben nem alkalmazható jogszabályi rendelkezésre alapította, vagy
 - a közigazgatási cselekmény megváltoztatásának nincs helye.Amennyiben a közérdek védelme, a jogbiztonság vagy az ítélettel érintett személyek különösen fontos érdeke indokolja, a bíróság a közigazgatási cselekményt a hatályvesztés időpontjának pontos megjelölésével helyezi hatályon kívül.¹⁹⁹
- ítéletében *a jogsértés tényét állapítja meg*, ha megváltoztatás, megsemmisítés vagy marasztalás nem lehetséges, és a megállapításhoz a felperesnek vagy az érdekeltnek fontos érdeke fűződik, vagy a jogsérelem így elhárítható.²⁰⁰

Ahogy arra a Döntőbizottság esetében már utaltunk, a közigazgatási határozathoz a véglegesség jogintézménye kapcsolódik, míg a bírósági ítélethez az ún. *anyagi jogerőhatás*. Ez lényegében azt jelenti, hogy a közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálata tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanazon közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára a felek vagy az érdekelt új keresetet indíthassanak vagy azt egyébként vitássá tehesék.²⁰¹

A bíróság határozatát teljesítési határidő hiányában a jogerőre emelkedését követő napon kell teljesíteni, és a jogerőre emelkedésétől kezdve végrehajtható.

A határozatok teljesítésével kapcsolatban kiemelendő a Kp. XXVI. Fejezete, amely igen jelentős változást hozott a közigazgatási perjogban.

A közigazgatási szervnek a jogerős határozatban megállapított, ennek hiányában a jogszabályban meghatározott határidőn belül kell a megismételt eljárást lefolytatnia vagy a közigazgatási cselekményt megvalósítania. A bíróság határozatának rendelkező része és indokolása a megismételt eljárásban és a cselekménynek a bíróság határozatával elrendelt megvalósítása során is köti az eljáró közigazgatási szerveket.²⁰²

A *teljesítés kikényszerítése iránti kérelemben*²⁰³ a felperes vagy az érdekelt a teljesítési határidő leteltétől számított kilencven napon belül a teljesítés kikényszerítése érdekében kérelemmel

¹⁹⁹ Ld. a Kp. 92. §-át.

²⁰⁰ Ld. a Kp. 93. §-át.

²⁰¹ Ld. a Kp. 96. §-át.

²⁰² Ld. a Kp. 97. §-át.

²⁰³ Ld. a Kp. 151-152. §-át.

fordulhat az elsőfokú határozatot hozó bírósághoz, ha a közigazgatási szerv a teljesítési határidőn belül nem tett eleget

- a bíróság új eljárás lefolytatására kötelező jogerős határozatában foglaltaknak, vagy
- a mulasztási ítéletből származó kötelezettségének.

A kérelem alapján a bíróság tizenöt napon belül határidő tűzésével felhívja a közigazgatási szervet arra, hogy teljesítse kötelezettségét, vagy adjon magyarázatot a teljesítés elmaradására, a magyarázatot alátámasztó iratok egyidejű megküldése mellett. Ha a közigazgatási szerv a felhívás alapján teljesít, a bíróság az eljárást megszünteti, és a közigazgatási szervet a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezi. Amennyiben azonban a közigazgatási szerv a teljesítés elmaradására nem ad magyarázatot vagy az nem alapos, a bíróság a közigazgatási szervet – a kérelmező költségeinek megtérítésére kötelezés mellett – teljesítési bírsággal sújtja, amelynek összege az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodóan százezer és tízmillió forint között állapítható meg. A teljesítési bírság ismételten kiszabható, ha a teljesítésre észszerű időn belül nem került sor.

A bíróság – a teljesítési bírság ismételt kiszabása helyett vagy mellett – a közigazgatási szerv vezetőjét az ügy körülményeihez és a kötelezettségszegés súlyához igazodó mértékű pénzbírsággal sújthatja.

Végezetül ki kell emelnünk a bíróság döntése kapcsán az *előzetes végrehajthatóság* kérdéskörét. Az előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított határozat ugyanis már a jogerőre emelkedést megelőzően végrehajtható.

A bíróság az olyan határozatot nyilvánítja hivatalból előzetesen végrehajthatóvá, amely esetében az előzetes végrehajthatóságot a törvény elrendeli, illetve kérelemre az azonnali jogvédelem szabályainak megfelelő alkalmazásával.

Az előzetes végrehajtást elrendelő határozat ellen nyolc napon belül fellebbezésnek van helye.²⁰⁴

A Kbt. szerint a bíróság határozatát, annak meghozatalától számított tizenöt napon belül *írásba foglalja* és a felek részére kézbesíti.²⁰⁵

i) Jogorvoslat a bíróság döntése ellen

A Kp. értelmében, ha törvény kifejezetten lehetővé teszi, az elsőfokú ítélet ellen jogszabálysértésre hivatkozással fellebbezéssel lehet élni. A Kbt. szerint a bíróság határozata ellen fellebbezésnek *nincs helye*, kivéve, ha a bíróság a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatát megváltoztatja.²⁰⁶

A Kp. által biztosított ún. rendkívüli perorvoslatok ugyanakkor a felek rendelkezésére állnak: ezek a *felülvizsgálat és a perújítás*.

A felülvizsgálati eljárás lényege az alábbiak szerint foglalható össze:²⁰⁷

- a felülvizsgálati ügyekben a Kúria jár el;
- a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a jogerős határozat közlésétől számított harminc napon belül kell jogi képviselő útján benyújtani. A határidő elmulasztása miatt a határidő lejártát követő tizenöt napon belül van helye igazolásnak;

²⁰⁴ Ld. a Kp. 98. §-át.

²⁰⁵ Ld. a Kbt. 172. § (7) bekezdését.

²⁰⁶ Ld. a Kbt. 172. § (6) bekezdését.

²⁰⁷ Ld. a Kp. 115-121. §-át.

- a felülvizsgálati kérelemben nem lehet hivatkozni új jogalapra és olyan új tényre, körülményre, amely nem volt sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárás tárgya;
- a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása, a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége, az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége vagy a Kúria közzétett ítélezési gyakorlatától eltérő ítéleti rendelkezés miatt indokolt;
- a felülvizsgálati kérelem benyújtásának a felülvizsgálni kért bírósági határozat és az annak alapjául szolgáló közigazgatási cselekmény hatályosulására nincs halasztó hatálya, azonban a felülvizsgálati kérelemmel egyidejűleg azonnali jogvédelem iránti kérelem is előterjeszthető;
- ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemére kiható módon jogszabálysértő, a Kúria a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és szükség esetén az ügyben eljáró elsőfokú vagy másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja. A Kúria ítéletében a jogerős határozatot szükség esetén a közigazgatási cselekményre kiterjedő hatállyal helyezi hatályon kívül és a közigazgatási szervet kötelezi új eljárás lefolytatására.

Perújítási eljárásra abban az esetben kerülhet sor,²⁰⁸ ha

- a jogerős ítélet és az eljárást befejező érdemi határozat ellen a polgári perrendtartás szabályai szerint van helye perújításnak.²⁰⁹ Ez azt jelenti, hogy a jogerős ítélet és az ítélet hatályával rendelkező határozatok ellen perújításnak van helye, ha
 - a fél olyan tényre vagy bizonyítékra, illetve olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bírált el, feltéve, hogy az – elbírálása esetén – rá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna,
 - a fél az ítélet hozatalában részt vett bírónak, az ellenfélnek vagy másnak a bűncselekménye miatt törvény ellenére lett pervesztes,
 - a fél az Emberi Jogok Európai Bíróságának az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményben vagy annak kiegészítő jegyzőkönyveiben meghatározott valamely jog megsértését megállapító saját ügyében hozott ítéletére hivatkozik, feltéve, hogy az ügyében hozott jogerős ítélet ugyanezen a jogsértésen alapul, és az Emberi Jogok Európai Bíróságától elégtételt nem kapott, vagy a sérelem kártalanítással nem orvosolható,
 - a perben hozott ítéletet megelőzően ugyanarra a jogra nézve már korábban jogerős ítéletet hoztak,
 - a keresetlevelet vagy más iratot a fél részére a hirdetményi kézbesítés szabályainak megsértésével hirdetmény útján kézbesítették.
- a bíróság a perújítási kérelmet visszautasítja, ha a perújítást törvény kizárja;
- ha a közigazgatási szervet új eljárásra utasító jogerős bírósági ítélet ellen a fél perújítási kérelmet terjesztett elő, a perújítási eljárás megindításáról az elsőfokú bíróság értesíti az új eljárásra kötelezett közigazgatási szervet, amely a megismételt eljárást a bíróság ilyen irányú kezdeményezése esetén felfüggeszti, egyébként pedig felfüggesztheti.

²⁰⁸ Ld. a Kp. 122. §-át.

²⁰⁹ Ld. a Pp. 339. §-át.

2. A MAGÁNJOGI JELLEGŰ KÖZBESZERZÉSI JOGORVOSLATOK

2.1. A SZERZŐDÉS MÓDOSÍTÁSA ÉRVÉNYTELENSÉGÉNEK MEGÁLLAPÍTÁSA IRÁNTI POLGÁRI PER

Az előző fejezettől eltérően a közbeszerzési eljárással összefüggésben keletkezhetnek olyan polgári jogi igények, amelyek elbírálására kizárólag a polgári ügyekben eljáró, ún. rendes bíróság jogosult. Az ilyen perek csoportjából a Kbt. 175. § (1) bekezdése külön is nevesíti a szerződés módosítása érvénytelenségének megállapítása iránti polgári pertípust.

Amennyiben ugyanis a Közbeszerzési Hatóság hatósági ellenőrzés során megállapítja, hogy a szerződés tartalma valószínűsíthetően a Kbt.-be – konkrétan annak 142. § (3) bekezdésébe²¹⁰ – ütközik, az ellenőrzés befejezésétől számított harminc napon belül *pert indít a szerződésmódosítás érvénytelenségének kimondása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt.*

A Közbeszerzési Hatóság hatáskörének részletszabályai a Kbt. XXIII. fejezetében található, míg a hatósági ellenőrzés részletszabályait a közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződések teljesítésének és módosításának Közbeszerzési Hatóság által végzett ellenőrzéséről szóló 308/2015. (X. 27.) Korm. rendelet határozza meg.

Ahogy a fentiekből is látható, a Hatóság nem hoz döntést a szerződés módosításának jogellenes volta tekintetében, elegendő azt csupán valószínűsíteni.

A perindításról a Közbeszerzési Hatóság a honlapján tájékoztatást tesz közzé. A tájékoztatás tartalmazza az adott ügy megnevezését (adott esetben a kapcsolódó közbeszerzési eljárás megjelölését), a keresetlevél benyújtásának időpontját, valamint a peres felek megnevezését.

Az ilyen típusú per kapcsán a bíróságnak abban kell állást foglalnia, hogy vajon az adott szerződésmódosítás összhangban áll-e a Kbt.-ben nevesített kógens feltételekkel. „A közbeszerzési törvény szerződésmódosításra vonatkozó 141. §-a szerinti rendelkezések teljességgel kógensnek, azaz csakis akkor lehet a szerződést módosítani, ha a törvényben tételesen felsorolt esetek fennállnak. Ugyanakkor előfordul olyan eset, amikor az ajánlatkérő és az ajánlattevő a kógens jogszabályi rendelkezések keretei közé beilleszthető módon, de egymással "együttműködve" szerződést módosítanak, így a nyertes ajánlattevő mentesül például késedelmi kötbér, vagy egyéb, szerződést megerősítő biztosíték megfizetése alól, ezzel viszont megsértik a felek a közpénzekkel való felelős gazdálkodás elvét a szerződés teljesítése során. Ezért szükséges dogmatikailag a független polgári bíróság igénybevétele annak megállapítása céljából, hogy megengedhető-e a felek "színlelt" szerződésmódosítása, avagy sem.”²¹¹

²¹⁰ A hivatkozott rendelkezés szerint semmis a szerződés módosítása, ha az arra irányul, hogy a nyertes ajánlattevőként szerződő felet mentesítsék az olyan szerződésszegés (illetve szerződésszegésbe esés) és annak jogkövetkezményei – ide nem értve a felmondás vagy elállás jogának gyakorlását – alkalmazása alól, amelyért felelős (illetve felelős lenne), vagy amely arra irányul, hogy az ajánlatkérő átvállaljon a nyertes ajánlattevőt terhelő többletmunkaköltségeket vagy indokolatlanul egyéb, a szerződés alapján a nyertes ajánlattevőt terhelő kockázatokat.

²¹¹ Szilágyi Norbert: A közbeszerzéssel kapcsolatos polgári perek gyakorlata (2017) (ESz, 2017/2., 36-45. o.)

Amennyiben a bíróság a perben megállapítja a szerződés módosításának az érvénytelenségét, az érvénytelenség jogkövetkezményeit a Ptk.-ban foglaltak szerint alkalmazza, továbbá bíróságot köteles kiszabni, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a.

2.2. A KÖZBESZERZÉSEKKEL KAPCSOLATOS EGYÉB POLGÁRI PEREK

Az előző pontban kiemelt pertípus mellett a szerződés jogsértés miatti semmissége okán számos további polgári jogi igény merülhet fel.²¹²

Minden, a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok megsértésére alapított bármely egyéb polgári jogi igény érvényesíthetőségének feltétele, hogy a Közbeszerzési Döntőbizottság véglegesen, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával szemben korábban folyamatban lévő közigazgatási perben a bíróság a szerződés semmisségét, egyéb polgári jogi igény esetében pedig *a jogsértést jogerősen megállapítsa*, ennek hiányában a bíróság a keresetet ítéletével elutasítja.

Tekintsük át röviden a Kbt. vonatkozó rendelkezéseit:²¹³

a) Sajátos kártérítési per – a felmerült költségek megtérítésére való kötelezés

Ha az ajánlattevő *kártérítésként* kizárólag az ajánlat elkészítésével és a közbeszerzési eljárásban való részvétellel kapcsolatban *felmerült költségeinek megtérítését* követeli az ajánlatkérőtől, e kártérítési igény érvényesítéséhez elegendő azt bizonyítania, hogy

- az ajánlatkérő megsértette a közbeszerzésre, illetve a közbeszerzési eljárásra vonatkozó jogszabályok valamely rendelkezését,
- valódi esélye volt a szerződés elnyerésére, valamint
- a jogsértés kedvezőtlenül befolyásolta a szerződés elnyerésére vonatkozó esélyét.

b) A tipikus közbeszerzési kártérítési perek

Az a) pontban jelzettek nem kell alkalmazni, ha a polgári jogi igény érvényesítése, illetve a szerződés érvénytelenségére történő hivatkozás

- a szerződés időtartamára, biztosítékaira, illetve a szerződés teljesítésére vonatkozó feltételekre irányadó sajátos rendelkezéseken [a Kbt. a 133-135. §-án],
- a szerződés teljesítésében részt vevőkre vonatkozó szabályokon [a Kbt. 138-140. §-on],
- a semmis a szerződés módosítására vonatkozó rendelkezéseken [a Kbt. 142. §-ának (3) bekezdésén], vagy
- a Kbt.-nek vagy végrehajtási rendeleteinek a szerződés tartalmi elemeit meghatározó más rendelkezéseinek megsértésén alapul.
- A szerződés közbeszerzési jogsértés miatti érvénytelenségének megállapítása vagy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt *a szerződést el nem nyert, az érintett közbeszerzési eljárásban részt vett ajánlattevő* akkor indíthat pert, ha a szerződés érvénytelenségére vonatkozóan közvetlen jogi érdekét igazolja. A közvetlen jogi érdek nem alapozza meg önmagában az a tény, hogy az ajánlattevő a közbeszerzési eljárásban érvényes ajánlatot tett. Az ajánlatkérő eljárást lezáró döntésén alapuló, a Kbt. szerinti szerződéskötési kötelezettség hiányában a bíróság nem írhat elő ajánlatkérő részére szerződéskötési kötelezettséget.

²¹² Ld. a Kbt. 164-165. §-át.

²¹³ Ld. a Kbt. 177. -át.

A Közbeszerzési Döntőbizottság, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben eljáró bíróság szerződés semmisségének megállapítása tárgyában hozott döntése a polgári perben eljáró bíróságot köti.

Ha a polgári perben eljáró bíróság a Kbt. 137. § (1) bekezdésében meghatározott jogsértés miatt semmis szerződés esetén az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása körében – a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatától, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben hozott ítéletétől eltérően – megállapítja, hogy

- az eredeti állapot helyreállítása nem lesz lehetséges, bírságot szab ki, amelynek összege – az eset összes körülményét figyelembe véve – legfeljebb a szerződés értékének 15%-a,
- az eredeti állapot helyreállítása lehetséges, úgy – a Közbeszerzési Döntőbizottság, illetve a Közbeszerzési Döntőbizottság határozatával szemben folyamatban volt közigazgatási perben a bíróság döntése alapján – a bírsággal sújtott személy vagy szervezet indíthat pert, illetve perújítási eljárást a bíróság ítéletének jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül a közigazgatási ügyben eljáró bíróságnál a kiszabott bírság visszatérítése iránt. Ilyenkor a pert a Közbeszerzési Döntőbizottság ellen kell megindítani. Az eljárásra az elsőfokú eljárás szabályai irányadók. A polgári perben eljáró bíróság ítéletének az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában hozott döntése a közigazgatási ügyben eljáró bíróságot köti. Itt érdemes utalnunk arra is, hogy a Kbt. kimondja, hogy a bírság visszatérítése iránt és az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában a Közbeszerzési Döntőbizottság határozata elleni közigazgatási perben eljáró bíróság ítéletével szemben perújításnak van helye. A polgári perben eljáró bíróság ítéletének az eredeti állapot helyreállíthatósága tárgyában hozott döntése a közigazgatási ügyben eljáró bíróságot köti.

JOGSZABÁLYTÁR

2015. évi CXLIII tv.	A közbeszerzésekről
424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet	Az elektronikus közbeszerzés részletes szabályairól szóló 424/2017. (XII. 19.) Korm. rendelet
307/2015. (X.27.) Korm. rendelet	A közszolgáltatók közbeszerzéseire vonatkozó sajátos közbeszerzési szabályokról
308/2015. (X.27.) Korm. rendelet	A közbeszerzési eljárás eredményeként megkötött szerződések teljesítésének és módosításának Közbeszerzési Hatóság által végzett ellenőrzéséről
310/2015 (X.28.) Korm. rendelet	A tervpályázati eljárásokról
320/2015 (X.30.) Korm. rendelet	A közbeszerzések központi ellenőrzéséről és engedélyezéséről
321/2015 (X.30.) Korm. rendelet	A közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról
322/2015 (X.30.) Korm. rendelet	Az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól
44/2015 (XI.2.) MvM rendelet	A közbeszerzési és tervpályázati hirdetmények feladásának, ellenőrzésének és közzétételének szabályairól, a hirdetmények mintáiról és egyes tartalmi elemeiről, valamint az éves statisztikai összegezésről
45/2015 (XI.2.) MvM rendelet	A Közbeszerzési Döntőbizottság eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjról
14/2016. (V. 25.) MvM rendelet	A felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadói tevékenységről
247/2014. (X. 1.) Korm. rendelet	A Nemzeti Kommunikációs Hivatalról és a kormányzati kommunikációs beszerzések központosított közbeszerzési rendszeréről
168/2004. (V. 25.) Korm. rendelet	A központosított közbeszerzési rendszerről, valamint a központi beszerző szervezet feladat- és hatásköréről

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadványa.

Kiadó: Nemzeti Közszolgálati Egyetem; Államtudományi és Közigazgatási Kar
www.uni-nke.hu

Felelős Kiadó: Prof. Dr. Kis Norbert Dékán

Címe: 1083 Budapest, Üllői út 82.

Kiadói szerkesztő: Vöröss Ferenc

Tördelőszerkesztő: Strángli Szandra Letícia

ISBN 978-963-498-017-9 (PDF)

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM

